

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Σ. ΓΕΡΑΚΑΡΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

"Οστις δὲν ἤθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἀνάγκην ἐτοίμου καὶ τελεσφόρου θεραπείας, ὅστις ἤθελεν ἐπιμείνῃ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀγροληπτικοῦ ἡμῶν συστήματος, ἤθελε δεῖξῃ μόνον τυφλὸν δόξα· εἰς τὰ ἔργα τῶν προγόνων μας ἄνευ μελέτης ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν καιρῶν καὶ τῆς προόδου τῆς γεωργίας, ἔνθα λογικῶς μετερρυθμίσθησαν τὰ παλαιαῖα ἀγροτικά συστήματα.

(Ἐκθεσ. Κυβερ. Ἐπιτροπῆς Ἑλλ. Δαμασκηνοῦ, Ἄντ. Καποδίστρια κ.τ.λ. σελ. 10)

ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΡΜΗΣ»

ΓΑΡΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΙΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1911

Ἡ ἀπαθής καὶ λελογισμένη τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων διερεύνησις καὶ ἡ πρότασις τῶν πρὸς λύσιν μέτρων θείαν καὶ τερπνὴν ἀποτελοῦσα, κατὰ τὸν *Montesquieu*, ἀσχολίαν εἶναι ἐπιβεβλημένη καὶ ἐκείνοις, οἷτινες, ὡς ἐκ τοῦ λειτουργήματος αὐτῶν, ἀμεσώτερον ἐφάπτονται, πρὸς τὰς κοινωνικὰς τῶν ἀτόμων δυσπραγίας.

Εἶναι δὲ διὰ τὴν Κέρκυραν ζήτημα οἰκονομικῆς ὑπάρξεως ὁ ἄμεσος καὶ βελτίων καθορισμὸς τῶν ἀγροτικῶν σχέσεων καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀναφρομένων ἐπιπλοκῶν, ὡς καὶ ἡ ταχίστη καὶ κατὰ τὸ Δίκαιον καὶ τὸ νεώτερον Πνεῦμα λύσις ἐπιτάσσεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τε τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος καὶ τῆς κυβερνητικῆς προνοίας, ἵνα ἡ χείρων κατάστασις προληφθῇ.

Ἡ οἰκτρὰ τῆς ἀγροτικῆς ιδιοκτησίας κατάστασις καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀγροτικὸν ζήτημα ὑφίσταται ἀφ' ἧς καθιερώθη τὸ διέπον ἔτι τὴν ιδιοκτησίαν ταύτην σύστημα τῆς καλλιέργειας. Τὰ δὲ πρόσφατα νομοχέδια ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν, τὸ μὲν γενικωτέραν, τὸ δὲ μερικωτέραν λύσιν τείνοντα οὐδαμῶς ταῦτα ἐγέννησαν τὸ ζήτημα.

Ἡθέλομεν λογιστῆς ἡμᾶς εὐτυχεῖς, ἐὰν ἡ προκειμένη συμβολὴ ἀναπτύσσουσα τὴν ἱστορικὴν τῶν πραγμάτων ἐξέλιξιν, ἐξετάζουσα ταῦτα ἀπὸ ὑψηλοτέρας περιοπῆς, αἴρουσα τὰς ὑφισταμένας προκαταλήψεις ἐδραιώσῃ τὴν πεποίθησιν, ὅτι τὸ κοινὸν συμφέρον πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων ἐγκεῖται ἐν ἄλλῃ ἢ τῇ κρατούσῃ τῶν ἀγροτικῶν πραγμάτων διαρρυθμίσει, ἥτις ἐπαγγέλλεται τὴν οἰκονομικὴν εὐρωστίαν τοῦ Τόπου τὴν γαλήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠ. ΓΕΡΑΚΑΡΗΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ, ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Ἡ Κέρκυρα, ἡ κατ' ἐξοχὴν Ἑλληνικὴ χώρα, ὑπῆρξεν ἡ κρηπίς, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀφειτηρία, τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας, τῆς διαπλάσεως τοῦ ἐν γένει νεωτέρου Ἑθνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς οὐμιλουμένης ἡμῶν Γλώσσης· πολλὰς καὶ ποικίλας δ' ὑποστάτα ἐν τῇ διελεύσει τῶν αἰώνων περιπετείας δνέσωσεν ἀκραίφνη τὴν Ἑθνικὴν αὐτῆς ὑπόστασιν. Ἄλλ' ὁ κοινωνικὸς καὶ πολιτειακὸς τῆς Κερκύρας βίος ἐπηρεάσθη ὀπωσοῦν ἀπὸ ἐπήλυθα στοιχεῖα, ἅπερ ἐν τῷ χρόνῳ τελείως ἀφωμοίωσεν, ὥστε ν' ἀπολέσωσι τὴν ἰδέαν τῆς παλαιᾶς Πατρίδος, Γλώσσης καὶ Θρησκείας καὶ ἀπὸ περιστάσεις, αἵτινες ἦταν μὲν ὀθειῖαι τοῦ κυρίως Ἑθνικοῦ βίου καὶ τῶν Ἑθνικῶν παραδόσεων, ἀλλ' εἶχον κατεστῆ συμφοεῖς τῇ τότε τῆς Κερκύρας πολιτειακῆ καὶ κοινωνικῆ καταστάσει· οὕτω δὲ διεμορφώθησαν ἐν Κερκύρᾳ, οὐ μόνον ἰδιαίτεροι κοινωνικαὶ διακρίσεις, σχέσεις καὶ συναλλαγαί, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῶν ἰδεῶν τούτων διεπλάσθησαν, ὡς ἐκ τοῦ παρομαρτοῦντος μάλιστα εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἠθικοῦ τε καὶ ὕλικου συμφέροντος, οἱ χαρακτῆρες τῶν ἀτόμων, ἅπερ, ἀνεξαρτήτως τῆς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς καὶ τῶν χαρισμάτων τῆς Φυλῆς, φέρουσιν ἐπιτιθεμένῃ τὴν σφραγίδα, ὡς ἀναγνωρίζεται ὑπὸ τε τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Παρατηρήσεως, τῆς ἱστορικῆς Ἐξελίξεως, βουλευόμενα καὶ συναισθανόμενα, ὡς ἄτομα ζῶντα ἐν παρωχημένῃ ἐποχῇ, δυσχερῶς παλλόμενα ἀπὸ τὸ νεώτερον Πνεῦμα.

Οἱ Κερκυραῖοι ἰδιοκτῆται ἀγροτικῆς περιουσίας, εὐπατρίδαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεον, πνεύματος καλλιεργημένου καὶ ὑπερβαλλόντως λεπτυνθέντος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ἐν Πολιτισμῷ αἰώνων, δίκαιονζόμενοι διὰ τῆς διαδοχῆς ἐν τῷ αὐτῷ περιβάλλοντι, στενωδῶς ἐχόμενοι τῶν προνομίων καὶ τῶν δικαιωμάτων πολλακίς τυπικῶν, πολλοὶ τούτων ἀμβλυωποῦσι πρὸς τὰ ἀληθῆ αὐτῶν συμφέροντα, ἀντιδρῶντες παθητικῶς κατὰ τῆς μοιραίας τῶν πραγμάτων φρεσίν, ἀποστέργοντες τὴν πρωτοβουλίαν ἐν τοῖς κοινωνικοῖς ζητήμασι, μὴ δεχόμενοι, ὅτι αἱ κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ συνθήκαι καὶ ὄροι μετεβλήθησαν καὶ ὅτι ἐγεννήθησαν νέα οικονομικὰ ἀνάγκαι, αἵτινες δεόν νὰ θεραπευθῶσιν, ἐπιβαλλομένων ριζικῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ μάλιστα ἐν τῇ διαρρυθμίσει τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας, μοιρολατρικῶς σχεδὸν ὑφιστάμενοι καταστάσιν, ἣτις στερεῖ τούτους ἀπὸ δεκαδῶν ἐτών τῶν διηνεκῶν ἐτησίων εἰσφορῶν τῆς ἀγροτικῆς αὐτῶν ἰδιοκτησίας, ἣτις οὕτω καθίσταται νεκρὰ καὶ ἄκαρπος, ματαίως πειρῶμενοι δι' ἀκαδημαϊκῶν συζητήσεων καὶ ἀφρημένων θεωριῶν νὰ ἐνσταλάξωσι ζῶν ἐν ὀργανισμῶν κεκμηκότα καὶ θνησιγενῆ, ὅστις κατέστη τοιοῦτος ἐξ ἰδίου αὐτῶν ἀμαρτήματος, διὰ τὸ καθιερωθῆν σύστημα τοῦ διαμελισμοῦ τῆς κυριότητος εἰς ὠφέλιμον καὶ ψιλὴν.

Πράγματι δὲ ματαιοπονία ἀποβγαίνει ἡ ἐπάνοδος τῆς ὠφελίμου κυριότητος εἰς τοὺς ψιλοὺς κυρίους ἰδιοκτησίας, ἣν αὐτοὶ οὗτοι ἀπεμπόλησαν, ἣτις ἐπὶ σειρὰν πολλακίς αἰώνων ἐξέφυγε τῶν χειρῶν των. Τεθῆτασαν κατὰ μέρος οἰκιδῆποτε προκαταλήψεις, ἐπιδιωχθήτω τὸ κοινὸν συμφέρον ἀπάντων, ὡς οἱ σημερινοὶ ὄροι ἐπιβάλλουσι καὶ ἐξευρεθῆτω λύσις, ἡ ὁποία πραγματικῶς, ἀλλὰ καὶ προηγουμένως ἀποζημιῶ ἑκείνους, ὡς τὰ ἀναμφισβήτητα ἀκίνητα δίκαια ἤθελον ἀπαλλοτριωθῆ χάριν δημοσίας ἀνάγκης καὶ κοινῆς ὠφελείας. Οἱ δὲ τοιαῦτα συμβουλεύοντες εἶναι οἱ ἀληθεῖς αὐτῶν φίλοι, ἐκείνοι, οἵτινες ὀρθῶς διαβλέπουσιν ἐν τῇ ἐξακολουθήσει τῆς νῦν καταστάσεως τελείαν καταστροφὴν δικαιωμάτων, ὡς τὸ τῆς ἰδιοκτησίας, ἣν καὶ πᾶσα ἀρχέγονος Νομοθεσία καὶ Πολιτεία ἐσεβάσθη.

Ἐν τῇ οικονομικῇ Ἐπιστήμῃ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀνεκνήρυχθη ὡς δόγμα ἀἷ ὅσον ἐνεστι κατανομή τοῖς ἀγρόταις τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας ἄνευ μεγάλου κατακερματισμοῦ ταύτης». Τὰ latifundia καὶ οἱ παρῖαι ἐκείνοι τῶν Ρωμαϊκῶν ἀκινήτων, coloni, καταργοῦνται καὶ ἡ γῆ ἀνακνήρυσσεται ὁ κλήρος τῶν ἀγροτῶν, οἵτινες πλέον δὲν εἶναι οἱ δουλοπρόικοι, οἱ ἀνάξιοι ὑποτελεῖ, ἀλλ' ἡ κληθῆς τῆς Πολιτείας δύναμις εἰς τόπον μάλιστα ἐνθα ἡ βιομηχανία ἐξώθεν τὴν πρώτην ὕλην

πορίζεται, ἡ Γεωργία ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ πρῶτιστον μέλημα τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας.

Ἄλλ' ἡ ἐν Κερκύρᾳ ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἐν γένει καὶ ἡ ἀγροτικὴ ἰδίᾳ εὐρίσκεται περιπεπλεγμένη ἐπὶ τσοῦτον, ὥστε ἀποβγαίνει δυσχερῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀδύνατος, ἡ μεταφορὰ αὐτῆς καὶ ἡ ἐπὶ ταύτης ἐμπράγματος ἀσφάλεια· εἰς τόπον δὲ ὅπου ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι ἀναγνωρίζονται διὰ τε τὴν ἀστυκὴν καὶ ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν ἄγραφα καὶ ἀμετάγραπτα ἀκίνητα δικαιώματα, ἡ ἐναλλακτικὴ ἀξία τούτων ἀποβγαίνει σχεδὸν ἀδύνατος, ἡ δὲ τῶν κεφαλαίων κυκλοφορία ἀποκλείει τῆς συναλλαγῆς τὰ ἀκίνητα. Καὶ οὕτω ἐλεύθερον παρέχεται τὸ στάδιον εἰς τὴν τοκογλυφίαν, ἣτις ἐπέθετο τὴν ἀνίερων καὶ ἀπεινῆ αὐτῆς χεῖρα ἐπὶ τε τῶν ψιλῶν καὶ ὠφελίμων ἰδιοκτητῶν, ἀδυνατούντων καὶ ἐπὶ ἀνυπάρκτῳ ἐγγεῖφ ἀσφαλείᾳ νὰ δανεισθῶσιν. Εἶδομεν δὲ πολὺ προσεκτικὸς ἐνυποθήκους καὶ ἐπὶ ἀστυκῆς παρουσίας πιστωτῶν νὰ παγιδευθῶσι, μὴ λαβόντας εἰμὴ ἀνυπάρκτον ἐξασφάλισιν, διότι ἐπὶ τοῦ εἰς ὑπόθηκην παραχωρηθέντος ἀκινήτου, ἀπεδείχθη ὀψίμως ὅτι, ὑφίστατο ἰδαφονομία, ἣτις οὕτω ἄγραφος εἶχε τὰ γενέθλια καλυπτόμενα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἄγνωστα εἰς αὐτοὺς τοὺς καλῆ τῇ πίστει συμβληθέντας. Δικαίως δὲ ὑπὸ πεφωτισμένου Νομοδιδασκάλου ἐν Κερκύρᾳ ἐλέχθη, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ γνωμοδοτήσῃ ὑπὲρ τῆς μεταβιβάσεως οἰουδῆποτε ἐμπραγμάτου ἐν Κερκύρᾳ δικαιώματος καὶ παροχῆς ἐμπραγμάτου ἀσφαλείας, ἄτε οὐδενὸς δυναμένου νὰ διεισδύσῃ εἰς τῶν αἰώνων τὰ σκότη. Ἄλλ' ἡ ἀβεβαιότης τῆς τε ἰδιοκτησίας καὶ τῶν βαρυνουσῶν ταῦτα ἐνυποθήκων ἀσφαλειῶν ἐτι ἐπετείνεται διὰ τὸ ἰσχυρὸν ὑποθηκικὸν καὶ Μεταγραφῶν σύστημα, ὅπερ μὴ στηριζόμενον ἐπὶ Κτηματολογίου ἀνοίγει μερίδας ἀτόμων καὶ οὐχὶ ἀκινήτων, ὁ δ' ἐρευνῶν τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὰ βαρύνοντα ταύτην ἐνυπόθηκα βάρη, ἵνα ἡ ἀσφαλῆς, ὀφείλει νὰ κατέχῃ πᾶσαν τὴν σειρὰν τῶν προκτιτόρων, ἀνατρέχων εἰς κακῶς τηρούμενα καὶ πολυειδῆ ἐν Κερκύρᾳ ὑποθηκικὰ καὶ Μεταγραφῶν βιβλία, τὰ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα τηρούμενα. Ἄλλὰ καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸ ἀπαράγραφτον τοῦ ὑποθηκικοῦ δικαιώματος, τὸ κατ' ἀντίθεσιν τῶν Ἰονίων Διατάξεων σύστημα τοῦ νεωτέρου ὑποθηκικοῦ Νόμου, πλείστον συμβάλλει εἰς τὸ δυσχερῆς τῆς ἐμπραγμάτου ἀσφαλείας, ἐφ' ὅσον ἐν τοῖς ὑποθηκικοῖς βιβλίοις πολλακίς ἀναγγέλλονται ἀπαιτήσεις ἀσφαλιζοῦσαι ἀπαιτήσεις παραγεγραμμένας, ματαιοῦσας

τὴν μεταφορὰν τῆς κυριότητος καὶ τὴν νεωτέραν ἐμπράγματον ἀσφάλειαν.

Κατὰ τὸ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1799 σύστημα, αἱ τε μεταγραφαὶ καὶ ὑποθῆκαι ἀναμίζ ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τηροῦνται (notificae) κατὰ χρονολογικὴν τάξιν· καὶ αἱ μὲν μεταγραφαὶ περιλαμβάνον ἀπλῶς τὴν χρονολογίαν τοῦ μεταβιβαστικοῦ συμβολαίου καὶ τὰ ὀνοματεπώνυμα τῶν συμβαλλομένων καὶ τοῦ συμβολαιογράφου, αἱ δὲ ὑποθῆκαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γενικαί, ἐνίοτε ἦσαν εἰδικαί. Καὶ τὸ σύστημα τοῦτο σπουδαίως ἐβελτιώθη ἀπὸ τῆς 1 Μαΐου 1841 διὰ τοῦ Ἰονίου Ἀστικοῦ Κώδικος, μὴ βασιζομένου ὁμως καὶ τούτου ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς εἰδικότητος διὰ τὴν ἀτελεύτητον σειρὰν τῶν προνομίων καὶ τὴν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1905 παρεχομένην καὶ ἐπὶ τῶν προσαποκτηθησομένων ἀκινήτων ὑποθήκην.

Κατ' ἀμφοτέρα οὕτω τὰ συστήματα ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἐνεγράψαν εἰδικαί ἐπὶ ὠρισμένων ἀκινήτων ὑποθῆκαι. Καὶ ναὶ μὲν διὰ τοῦ PBN' Νόμου καὶ τῶν ΡΕΗ' καὶ ΤΑΓ' Νόμων παραιομένων τὴν προθεμίαν, διετάχθη ἡ ἀνανέωσις τῶν γενικῶν ὑποθηκῶν, ἀλλ' αἱ εἰδικαὶ τοιαῦται οὐδαμῶς ἀνευώθησαν· οὕτω δὲ τὰ ἀπὸ τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1799 ὑποθηκικὰ βιβλία παρίσταται ἀνάγκη νὰ ἐρευνηθῶσι διὰ τὴν πλήρη βεβαίωσιν τῆς ἐλευθερίας τῶν ἀκινήτων ἀπὸ πραγματικῶν ἀσφαλειῶν καὶ ἡ ἐργασία αὕτη ἐπίπονος, ἀλλὰ καὶ μακρὰ, ἱκανῶς παρενοχλεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν.

Ἄλλὰ καὶ ὁ τιμαριωτισμὸς, ὡς ὄργανισμὸς ζῶν, δικαίως ἐλέγχθη, ὅτι εἰσδύει εἰς πάντα καὶ τὰ ἐσώτερα αὐτοῦ μέλη, σπουδαίως ἐπενεργῶν εἰς πάσας τὰς ζωτικὰς λειτουργίας, καὶ διαρρυθμίζων τῆς κοινωνίας τὴν κατὰστασιν ὁμορρυθμῶς ὡς πρὸς τὰ πράγματα καὶ τὰ πρόσωπα, ἐνῶ κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ διοργανίζει τὰς Δημοσίας Ἐξουσίας καὶ τὸ Γεωργικὸν σύστημα (Th. Mortet). Εἶναι δὲ ἱστορικῶς βεβαιωμένον, ὅτι αἱ τιμαριωτικαὶ σχέσεις ἐν Κερκύρᾳ ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν Ἀρχόντων ἐφηρμόσθησαν· οἱ ὄροι ἄγραφοι, γραμμῆνοι, Ἄγιοι Δούλοι, Χωροεπισκόποι, συγγρατεία, Λευθεριῶται κ.τ.λ. ἀριδῆλως δεικνύουσι τὴν Ἑλληνικὴν τοῦ θεσμοῦ τῶν Προνοιῶν προέλευσιν, ὅπερ προσεπικυροῖ καὶ τὸ τοῦ Μιχαήλ Β' Δεσπότου τῆς Ἠπείρου Χρυσόβουλλον (Registri Anginoii ἀρθ. 399. fol. 42 Carolus III. 1382—1383).

Καὶ οἱ τοῦ Βυζαντινοῦ διαδεχθέντες Ἀρχαγοροὶ ἐπέκρινον κατ' ἐλάχιστον τὰ παλαιὰ τιμάρια, καταργήσαντες τὰ πλεῖστον, αὐθις δὲ

τὴν Κέρκυραν εἰς νέα διαμελισαντες πρὸς Ἰταλοῦς καὶ Προβηγκιανούς· εὐγενεῖς ἀποίκους. Καὶ ὁ διαμελισμὸς οὗτος καὶ ἡ αὐτὴ ἐγκατάστασις τῶν ἐπηλύδων ἀποίκων ἐξακολουθεῖ καὶ ἐν τοῖς χρόνοις τῆς Δημοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου, ἧτις ἐγκαταστάσα ἐν Κερκύρᾳ ἀνεγνώρισε καὶ ἀπεδέχθη, ὅπως εἰ κάτοικοι τῆς Κερκύρας habeant καὶ teneant pacificeque possideant omnes domos terras campos vineas, Baronias, feudos cum eorum vassallis et villanis.

Ἄλλὰ τὰ Κερκυραϊκὰ τιμάρια, ὡς μάλιστα ταῦτα ἐν τοῖς ὑστέροις τῶν Δεσποτῶν τῆς Ἠπείρου χρόνοις διαπλάσθησαν καὶ ἕλεκα τοῦ Ἑλληνικοῦ περιθλάσματος οὐσιωθῶς ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα διέφερον τῶν τῆς Δύσεως τιμαριῶν, ἅπερ διεῖποντο ὑπὸ τοῦ τιμαριωτικοῦ Δικαίου τοῦ παρεχομένου ἐν τῷ Feudorum Consuetudines καὶ ὑπὸ τοῦ σχετικοῦ Ἑνετικοῦ Κώδικος, ἐνῶ τὰ ἐν Κερκύρᾳ τιμάρια διερρυθμίζοντο ὑπὸ τῶν ἐθίμων τοῦ Βασιλείου τῆς Ρωμανίας, τῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀθροισθέντων τὴν 13ην ἑκατονταετηρίδα καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐπάρτατον Σταυροφορίαν, ἧτις ἐστράφη εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἀυτοκρατορίας.

Οἱ δὲ τιμαριῶται, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαίρεσεων καὶ ἰδίᾳ τοῦ Feudi Gianello degli Abitabuli de' Zingani, οὐδαμῶς ἀπῆλθον δικαίωμα ἀγγαρίας καὶ παραγγαρίας καὶ ἀμίσθων προσωπικῶν ὑπηρεσιῶν, ἀλλὰ τ' ἀτελεύτητα ἐκεῖνα δικαίωματα τῶν τῆς Δύσεως, ἅπερ καθιστῶν τούτους περιθλέπτους ἀπέναντι τῶν καταδυναστευόμενων ὑποτελῶν, οἷτινες οὐδαμῶς ἦταν, αὐστηρῶς εἰπεῖν, δουλοπάροικοι, οὐδὲ ἐχαρακτηρίζοντο παρὰρτημα τοῦ ἐδάφους καὶ μετὰ τοῦτου ἀρρήκτως ἠνωμένοι.

Ἄλλ' οἱ τιμαριῶται, διατηρουμένης τῆς ψιλῆς κυριότητος ὑπὲρ τοῦ Κυριάρχου, ἀπλῶς τὴν ὠφέλιμον κυριότητα τῶν ἀπεράντων ἀκινήτων ἐνέμοντο, ἀπαγορευμένης πάσης ἀπαλλοτριώσεως ὅπερ καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 30 Μαΐου 1667 Νόμου (Municipale) ἐπανελήφθη καθορισθέντος, ὅτι εἰ τιμαριῶται non possino in modo alcuno, ne sotto verun modo disponer o smembrar di beni feudali, occorendo per aumentar le loro entrate conceder beni in culti à censo, con pagar porzioni del prodotto, cioè possano far a beneficio de' Feudi con espresa rilevanza pero in scrittura della E. S. e

ΠΑΡΑΚΑΤΑ ΤΟ ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ ΔΕ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΤΟΥΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΛΕΒΩΘΗΚΑ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ, ἵνα οἰκὸς ποτε τοιαύτη ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

παραχώρησις καὶ σύμβασις καταγράφηται ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ συνομολογουμένη ἐνώπιον ὠρισμένου συμβολαιογράφου ἐπὶ ποιῆ. 500 δουκάτων κατὰ τοῦ παραχθίου Συμβολαιογράφου. Καὶ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Νόμου προεκλήθη, διότι πλείστοι ὄσαι, ὡς ἐν τοῖς διαμειφθεῖσι μετὰ τῆς κεντρικῆς Ἐξουσίας ἐγγράφοις προκύπτει, παρὰ ταῖς ἀπαγορεύσει τῶν τιμαριωτικῶν Νόμων καὶ ἐθίμων συμβάσεις κατηρτίζοντο καὶ πικρὰ ἀκίνητα τιμαριωτικῆς φύσεως ἀπετέλεσαν τὸ ἀντικείμενον, οὐ μόνον πρότερον, ἀλλὰ καὶ κατόπιν, ἰδιαιτέρων ἀγροληψιῶν καὶ ἐμφυτεύσεων, ὅτερ εὖτω σχετίζεται μετὰ τὴν λύσιν τοῦ ὑφισταμένου ἀγροτικοῦ ζητήματος.

Ἄλλὰ καὶ οἱ τιμαριῶχοι ἀντὶ τῆς ὠρελίμου κυριότητος ἀνελάμβανον τὴν ὑποχρέωσιν tener li loro cavalli bene all' ordine governati e pronti ad ogni occorenza per difesa dell' Isola e di se medesimi, e le Fanti, che sono tenuti tener armati, dovranno tener in pronto li loro archibuggi e le altre armi necessarie.

Καὶ τὰ ἐν Κερκύρᾳ τιμάρια πλὴν τοῦ ἐδαφονομικοῦ (a censo) δύνανται νὰ διακριθῶσιν εἰς δύο ἄμεσα (feudi diretti ἢ proprii) καὶ προσηγημένα (oblati) ἢ διαφορὰ τῶν μὲν πρὸς τὰ δὲ ἐγκτεται, ὅτι αἱ τοῦ τιμαρίου γαῖαι ἀξίας δουκάτων 5000 διὰ τοὺς εὐγενεῖς καὶ 4000 διὰ τοὺς ἀγενεῖς, ἀνήκον κατὰ κυριότητα εἰς τὰ δεύτερα, τῶν καθισταμένων τιμαριούχων, οἵτινες προσῆγον ταῦτα τῇ Κυβερνήσει, ἕνα καὶ αὐτοὶ λάβωσι ταῦτα χροῖόμενοι τιμαριῶται, εἰσι μεταξὺ τῶν ἄλλων ἢ οἰκογένεια Τριβόλη, ἣτις κατέστη τιμαριώτης ἀποκτησασα τὸν τίτλον τοῦ κόμητος, συνεπέα τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου 1770 διατάγματος τῆς Ἑνετικῆς Γερουσίας, ἀποδεχθείσης τὴν αἴτησιν τῆς Ἑλένης Λουκάνη ἐπ' ὀνόματι τῶν υἱῶν αὐτῆς Ἰακώβου, Ἰωάννου, Δημητρίου καὶ Ἀλαγάτορος Τριβόλη πτ. Βενεδίκτου.

Ἡ διαχειρίσις καὶ ἐκμετάλλευσις τῶν τιμαριωτικῶν ἀκινήτων ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ τιμαριώτου ἀπέβαινε τοῖς τότε χρόνοις ἀνεπίκτος μὲν διὰ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀπερᾶντων ἀκινήτων, ἀντίθετος δὲ πρὸς τὰς τότε κρατούσας ἀριστοκρατικὰς ἰδέας καὶ ἀρχάς, καθ' ἃς εἰς τὸν εὐγενῆ ἐν γένει καὶ τιμαριώτην ἰδίᾳ ἀπηγορεύετο πᾶσα βιωτικὴ διαπλάη καὶ ἡ ἐπὶ ὠρισμένον χρόνον μακρὰν τῆς πόλεως ἐν τῇ ὑπερῷῳ χωρῇ ἐγκατάστασις, ἐπὶ ποιῆ ἐκπτώσεως ἀπὸ τῆς εὐγενείας, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἀπὸ κατὰ τὴν 20 Νοεμβρίου 1610 ψηφίσματος τοῦ οἰκείου Συμβουλίου, ὅτερ πιθανῶς, ἰσχυρίζεται ὁ Ἐρμ. Λόντζης, ὅτι ἐπέβαλλετο, ἕνα δια-

τη-ηθῆ ἢ ἐπὶ τῆς ἐσοχῆς ὑπεροχῆ τῆς Πόλεως (Πολ. Κατ. Ἑπταν. Ε. Λόντζης σελίς 17).

Καὶ ἐν μὲν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ ἀνεπτύχθησαν le bail à fief καὶ le bail à cens, ἐπ' ἀμοτέρων διατηρηθείσης τῆς ὑπὲρ τοῦ τιμαριώτου τῆς ψλῆς κυριότητος, τὸ μὲν ἦτο ἡ χαριστικῶς καὶ διηνεκῶς παραχώρησις ἀκινήτου ἢ ἀκινήτου δικαιοῦματος ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει ὑποταγῆς καὶ ὑποσχέσεως παροχῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας, τὸ δὲ ἡ διηνεκῆς παραχώρησις ἐπὶ ὠρισμένη παροχῇ εἴτε χρηματικῇ, εἴτε ὠρισμένῳ ποσοστῷ καρπῶν.

Οἱ ὅροι ψιλῆ καὶ ὠρελίμος κυριότης σημαίνουσι τὸν διαμελισμὸν τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ὁ διαμελισμὸς εὗτος ἐπανειλημμένως ἐπέρχεται μεταξὺ κυριάρχου καὶ τιμαριώτου μεταξὺ τούτου καὶ τοῦ ὑποτελοῦς καὶ κατόπιν μεταξὺ τούτου καὶ ἄλλων.

Ἐν δὲ τῇ Κερκύρᾳ le bail à cens συνταυτίζεται περίπου, τὸ μὲν πρὸς τὴν ἐμφύτευσιν ἢ ἐδαφονομίᾳ ὡς αὕτη ἐν Κερκύρᾳ ἰσχύει, ἀφοῦ αὕτη εἴ-αι ἢ σύμβασις, δι' ἣς παραχωρεῖται ἡ ὠρελίμος κυριότης ἀντὶ ὠρισμένης χρηματικῆς ποσότητος ἐτησίως, τὸ δὲ πρὸς τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἀγροληψίαν ἄνευ ὅμως δικαιοῦματος συνιδιοκτησίας τοῦ ἀγρολήπτου, ὅστις ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρῃ ἐτησίως μερίδα τινὰ τῶν καρπῶν καὶ ἐνίοτε καὶ ὠρισμένην χρηματικὴν εἰσφορὰν. Εὐλόγως δὲ ἐλαφρότερα δύναται νὰ χαρακτηρηθῆ ἡ ἀγροληψία τῆς ἐμφυτεύσεως, ἀφοῦ ἡ ἐτησία ὑποχρέωσις οὐδαμῶς ἐξήρηται τῆς ἐξ οὐσὸς ἡποτε λόγου ἐπιβλοῦσης καταστροφῆς τῶν προϊόντων τοῦ ὑποτελοῦς ἀκινήτου, ἐνῶ οὐδεμίαν παρέχει δυσχέρειαν τῷ ψιλῷ κυρίῳ διὰ τὸν ἐτήσιον τῆς εἰσφορᾶς καθορισμὸν.

Καὶ ἡ καταγωγὴ τῆς ἐμφυτεύσεως, ὡς αὕτη διεπλάσθη ἐν Κερκύρᾳ ἐγκτεται εἰς τοὺς Ρωμαϊκοὺς χρόνους καὶ ἡ ἀπαρχὴ τοῦ θεσμοῦ ἀνευρίσκειται εἰς τὴν παραχώρησιν γαιῶν χέρσων τῆς κυριότητος τοῦ Κράτους (agri occupatori) ἢ τῶν πόλεων τοῦ Λατίου καὶ τῆς Ἰταλίας κατασσιασῶν Ρωμαϊκῶν ἀποικιῶν ἢ municipia (agri vectigali) ἀναπτυχθεῖσα ἐν Ρώμῃ ἰδίᾳ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Αὐτοκρατορίας ἐπὶ τῶν ἀπερᾶντων αὐτοκρατορικῶν κτημάτων καὶ τῶν παραχωρηθέντων εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν ἀριστοκρατίαν ἀκινήτων (latifundia), ἅπερ παρέμενον ἀκαλλιεργήτα, ἕνα δὲ δοθῆ ἡ ἀξία εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην, οἱ ρωμαῖοι διεπλάσαν τοὺς ἀπελευθερούς (coloni) μέσην τινὰ τάξιν μεταξὺ ἐλευθέρου καὶ δούλου, ἣτις ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν ἐπ' ὠφε-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

λεία του δεσπότη καλλιέργειαν τῆς γῆς, πρὸς ἣν ἀρρήκτως ὁ δουλοπάροικος ἐδραμεύετο, *inscriviant terris juri agrorum debita persona*. Καὶ ἡ *colonia* αὕτη ἐπὶ τὸ ἐλευθεριώτερον διαμορφωθείσα, περιορισθέντων τῶν δικαιωμάτων τοῦ παραχωρητοῦ, παρήγαγε τὴν κοινῶς καλουμένην ἐν Κερκύρα *colonia*. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμφύτευσις, ὡς καὶ ἐν Κερκύρα ἰσχύει, διερρυθμίσθη εὐρύτατα ἐν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς χρόνοις ὑπὸ τῆς περιφήμου διατάξεως τοῦ αὐτοκράτορος Ζήνωνος, ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ (*L. I. Cod. de jure emphyteutico*), ἀποτελέσασα τὸν μᾶλλον ἀπεριόριστον τῆς ἰδιοκτησίας διαμελισμόν. Ὁ ἐμφυτευτὴς προστατευόμενος διὰ πσῶν τῶν ἀγωγῶν, ὠφελίμων χαρακτηριζομένων, (*actiones utiles*) ἐδικαιοῦτο καὶ αὐτὴν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀκινήτου νὰ μεταβιβάσῃ, ἐφόσον δὲν ἐχειροτέρευε τοῦτο (*Nov. 7 Κεφ 111 § 2*): ἀπέκτα τού; καρπού; διὰ τοῦ ἀποχωρισμοῦ, κατ'ἀντίθεσιν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπικαρπωτοῦ τοῦ ἀποκτῶντος διὰ τῆς συλλογῆς; (*L. 25 § 1 Dig. de usuris et fructibus*) καὶ εἰς αὐτὴν ἀπαλλοτριῶσιν τοῦ ἀκινήτου προβαίων ἐπὶ καταβολῆ τῶν *laudemium*, ὀριζομένου εἰς τὸ πεντηκοστὸν τοῦ τιμήματος τῆς ἐκποιήσεως (*L. Dig. si ager vect. Inst. Just. de locat-conduct. § 3*).

Ἡ τε ἀγροληψία καὶ ἡ ἐμφύτευσις διαμελίζουσαι τὴν ἰδιοκτησίαν πράττουσιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν ἐγγεῖον πρόσθετον εἶε ὠρισμένην χρηματικὴν εἴτε ἀναλογικὴν τῶν καρπῶν ὑπὲρ τοῦ ψιλοῦ κυρίου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὀργανίζουσι δικαίωμα πραγματικὸν ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου ὑπὲρ τοῦ παραλαμβάνοντος· ἄφου δὲ ἡ κυριότης τοῦ πρώτου δὲν ἐκτείνεται πέραν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀπολαμβάνειν τού; καρπού; ἢ τὸν κανόνα ἀντιστοιχοῦντα πρὸς μέρος τοῦ ὅλου ἀκινήτου, ἐπεὶ θεωρητικῶς, ὅτι ἡ τοῦ λαμβάνοντος κυριότης ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν ἐτέρων δικαιωμάτων, ἀντιστοιχοῦντων πρὸς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ἀκινήτου, εἰς οὐ τὴν πραγματικὴν διακατοχὴν ἐγκαθίσταται.

Καὶ εἰ ὅροι, ψιλὴ κυριότης καὶ ὠφελίμος τοιαύτη, ὑποτάσσουσαι πράγματι τὸ ἀκίνητον εἰς τὴν διακατοχὴν τοῦ ὠφελίμου κυρίου ἀπέναντι τοῦ πλασματικοῦ καὶ ὑπὸ ὅρον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ὑποχρεώσεων δικαιώματος τοῦ ψιλοῦ κυρίου, ἀπαντῶσι τόσον εἰς τὰς ἐγγεῖους συμβάσεις τὰς καθαρῶς τιμαριωτικές, ὅσον καὶ εἰς ἐκείνας, ὧν τὸ ἀντικείμενον δὲν εἶναι τιμαριωτικὸν ἀκίνητον καὶ οὐδεμία ὑφίσταται μεταξύ τῶν συμβάσεων τούτων διαφορά, πλην τῆς κτηματικῆς τῶν ἀκινήτων προελεύσεως. Ἐντεῦθεν δ' οὐ μόνον ἐλαττωτέρα ἢ ἐν τοῖς τιμα-

ριωτικοῖς ἀκινήτοις εἴσφορὰ, ἀλλὰ καὶ ἡ μὴ καταβολὴ ταύτης οὐδαμῶς παρείχε ἐπαελεύσεως δικαίωμα, ἐφόσον ἦ καθιερωμένον, ὅτι ὁ τιμαριωτὴς ἀπλῆν ὠφελίμον κυριότητα ἐκέκτητο, τῆς ψιλῆς τοιαύτης διατηρουμένης ὑπὲρ τοῦ Κυριώχου.

Καὶ μέχρι οὗ ἀγώμων εἰς τῆς ἀνθρωπίνης Ἐπαναστάσεως καταλύτη τὸ κράτος ἐκείνης, ἣτις ἐπὶ αἰῶνας μικρὰ τὴν ἔκτασιν ἐδέσποζε τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ἠπείρου, τὰ τιμάρια διετηροῦντο ἐν ὄλῳ αὐτῶν τῇ ἀκμῇ. Ναπολέων ὅθεν ὁ μέχρι τὴν Κέρκυραν ἀπὸ τῆς Ἑνετίας κληρονομήσας κατήργησε τὰ τιμάρια. Ἀλλὰ τῷ 1799 οἱ ἠνωμένοι στόλοι Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, συμπρατιούσης καὶ Ἀγγλίας, μετὰ αἰματηρὰν οὐγκρουσιν, τὴν Κέρκυραν κυριεύουσι, ἡ σημαία τῶν Γάλλων ὑποστέλλεται, ἀνακηρυσσομένης τὸν Μάρτιον 1800 τῆς πρώτης Ἑλληνικῆς Ἐπτανησιακῆς Πολιτείας, ἣτις ὑπῆρξεν ὁ πρόδρομος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἡμῶν Φοίνικος. Καὶ τὰ τιμάρια ἐπαναφέρονται ἐν ἰσχύϊ, ὑποχρεωθέντων τῶν τιμαριωτῶν, συνεπεία Διατάγματος τῆς Γερουσίας, εἰς ἐτήσιαν καταβολὴν φόρου ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐτήσιαν τοῦ τιμαρίου πρόσθετον, ἐκδοθέντος δὲ τοῦ ἀπὸ 18 Μαρτίου 1804 Νόμου καὶ τοῦ ἀπὸ 19 Ἀπριλίου 1804 κανονιστικοῦ τῆς Γερουσίας Διατάγματος ἐπεβλήθη ἡ ἀνανέωσις τῶν τιμαριωτικῶν περιβολῶν (*investiture*) ἐπὶ ποιῆ ἐκπτώσεως τοῦ τιμαρίου, ὑποχρεωθέντων τῶν τιμαριωτῶν, ἵνα προσαγάγωσιν ἐντὸς προθεσμίας τού; τίλους αὐτῶν καὶ τὴν ἀναγραφὴν τῶν εἰς τὰ τιμάρια περιλαμβανομένων ἀκινήτων. Καὶ συνεπεία τούτων ἀνεωῶθησαν αἱ περιβολαὶ τῶν ἐξῆς τιμαρίων: 1) Ράλλη Φραγκῶνη, 2) Βεργαδῖνα, 3) Καμάρα, 4) Ἅγιοι Γεωργίου Σορωνιοῦ, 5) Γόττη Μνηστῆ, 6) Κομμαρινα, 7) Φιομάχο, 8) Γρίβζα Ἀλαβιλλὰ Λοναίου, 9) Μίμμου, 10) Μισογγῆς Πρινῆλα Βλαγκινιώτικα, 11) Ἀθιγγάνων *degli abitabuli*, 12) Δαρμέρ, 13) Μίσση Γύρου καὶ Νησιδίων, 14) Βιάρου, 15) Τρόνου, 16) Καρατζόλη, 17) Βιτωύρη, 18) Ἐπίζου Σινιῶν ἢ Περιθείας.

Καὶ τότε *investiti* αἴτις οἱ τιμαριῶχοι κατέβαλον μέχρι τοῦ 1825 τὰς πρὸς τὸ Δημόσιον κανονισθείσας εἰσφορὰς, ἀλλ' ἡ πρᾶξις 36 τοῦ Δευτέρου Κοινοβουλίου τῆς 11 Μαΐου 1825 χαρακτηρίζουσα τὰ τιμάρια *uno de' più grandi ostacoli al progresso dell' agricoltura ed alla miglioramento della proprietà fondiaria* προέβη εἰς τὴν βαθμιαίαν κατάργησιν τῶν τιμαρίων, ἀπαλασσομένων τῶν τιμαριωτῶν ἀπὸ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἀρχαίας ἀρχαίου φόρου, πάσης ὀρκωμοσίας καὶ ἐνδείξεως ὑπο-

ταγής και κηρυσσομένων τούτων ἀπολύτων ιδιοκτητῶν τῶν τιμαριωτικῶν ἀκινήτων, τῶν εἰσφορέων δικαιουμένων εἰς χρηματικὴν μετατροπὴν τῶν εἰς καρπούς, παροχῶν, και τούτων ἐξαγοραστῶν τῆ ἐκπτώσει τοῦ 25 ἐπὶ τοῖς 0|0, προαφικρουμένων τῶν δύο τρίτων τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν φόρου, ὡς λεπτομερῶς ἐκανονίσθη διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14 τῆς 24 Μαρτίου 1826 πράξεως, ἐπικυρωθείσης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 67 πράξεως τῆς 24 Μαρτίου 1827 πράξεως τοῦ Β'. Κοινοβουλίου. Ἄλλ' ὁ εὐεργετικὸς οὗτος Νόμος ἐμεινεν ἄνευ ἀποτελέσματος καὶ ἡ ἀντίδρασις, ἥτις ἐξηκολούθει νὰ ἦναι ἰσχυρὰ, ἐπέτυχεν νὰ καταργηθῆ τὸ τῆς ἐξαγορᾶς δικαίωμα τῶν συνεισφορέων, ἐκδοθείσης τῆς ὑπ' ἀριθ. 26 τῆς 3 Ἀπριλίου 1830 πράξεως τοῦ Γ'. Κοινοβουλίου, ἐκυρωσάσης τοῦ διαληφθέντος Νόμου, καὶ ἥτις παρέσχε τοῖς τιμαριώταις τὸ δικαίωμα τῆς ἐξαγορᾶς τοῦ κεφαλαίου τοῦ κατὰ τὴν ἐξέλεξιν τοῦ 1804 ἀναγνωρισθέντος φόρου εἴτε κτήμασι εἴτε κτήμασι καὶ τοῦ Νόμου τούτου ἐπωφεληθέντες πέντε τῶν τιμαριωτῶν ἐξηγόρασαν τὰ τιμάρια αὐτῶν. Ἄλλὰ καὶ ὁ Νόμος οὗτος ὑπῆρξε βραχύβιος, καταργηθείς διὰ τοῦ 9 Νόμου 1840, νόμου, ὅστις ἐπαίεφεν ἐν ἰσχύϊ τοῦ ὑπὸ τοῦ Νόμου τῆς 3 Ἀπριλίου 1830 καταργηθέντος.

Ἄλλ' ὁ Ἑλλην Νομοθέτης εὐὼν τὴν κατάστασιν ταύτην, διὰ τοῦ τροποποιηθέντος ΣΜΔ'. Νόμου καθιέρωσε τὴν ἀρχήν, ὅτι ἅπαντα τὰ ἐν Κερκύρᾳ ἀκίνητα τὰ μὴ εἰσέτι ἀπαλλαγέντα τῶν τιμαριωτικῶν ὑποχρεώσεων ἀπαλλάσσονται τούτων, οἱ δὲ κύριοι δύνανται νὰ διαθέσωσι ταῦτα κατὰ τὸ δοκοῦν, καθορισθείσης τῆς τιμαριωτικῆς παροχῆς εἰς χρηματικὴν τοιαύτην ἐξαγοραστῶν κατὰ τὴν διάταξιν 10ην τοῦ αὐτοῦ Νόμου, λογιζομένης τῆς προσόδου ὡς τόκου πρὸς 6 0|0 ἐτησίως. Καὶ αἱ διατάξεις ὁμοίως αὐταὶ ἀπέμεινον ἄνευ οἰουδήποτε ἀποτελέσματος, διότι ἡ οἰκτρά τῶν εἰσφορέων οἰκονομικὴν κατάστασιν καὶ οἱ ἐλάχιστοι οἰκονομικοὶ τούτων πόροι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν πολυδάπανον καὶ διεξοδικὴν διαδικασίαν τῆς μετατροπῆς τῆς προσόδου εἰς χρηματικὴν, ἐλαχίστας μετατροπὰς ἐπέτρεψαν καὶ ἐτι ὀλιγωτέρας ἐξαγορὰς τῶν τοιούτων μετατραπειῶν προσόδων καὶ τὰ τιμαριωτικὰ ἀκίνητα ἐξηκολούθουν νὰ βρύνωνται μὲ τὰς μὴ μετατραπείσας προσόδους, καὶ οἱ δῆμοι διατελοῦσιν ὑπὸ τὸ βῆρος τῶν δυνάμει τῆς 25 πράξεως τοῦ Γ'. Κοινοβουλίου ἐξαγορασθέντων πέντε τιμαρίων.

Ἄλλ' αἱ τιμαριωτικαὶ παροχαὶ προσεκάλουν τὴν σύντονον προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων καὶ μετὰ ἐπισταμένην τὴν ζητήματος ἐρευνᾶν, δύν-

ναται βασίμως νὰ λεχθῆ, ὅτι ὁ ΒΣΙΓ'. Νόμος καθιέρωσε σύστημα ἀσφαλῆς, ἀλλὰ καὶ ταχὺ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν βρυνουσῶν τὰ τιμαριωτικὰ ἀκίνητα παροχῶν, ἐπὶ τῆ ἀποζημιώσει καὶ τοῖς ὅροις τοῖς διαλαμβανομένοις ἐν τῷ Νόμῳ ἐκείνῳ ἄθροισ. Καὶ πράγματι συνομολογηθέντος τοῦ δανείου ὑπὸ τῆς Ἐγγυωρίου Διαχειρίσεως καὶ καταβληθείσης τῆς προσοχῆς ἐκάστῳ τιμαριώτῳ ἀποζημιώσεως ἀπηλλᾶγσαν οἱ συνεισφορεῖς τῶν τιμαριωτικῶν ἀκινήτων τῶν παροχῶν, συμπληρωματικῶς ἀπαλλαγείσων τῶν εἰσφορῶν καὶ τῶν παραφύδων τιμαριωτικῶν δυνάμει τοῦ ΣΓΠ'. Νόμου.

Οὗτω μέγιστον βῆμα προόδου ἐπετελέσθη εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῆς ἐν Κερκύρᾳ ἀγροτικῆς ιδιοκτησίας.

Ἄλλ' ἡ ἄδικος καὶ κατὰ τιμαριωτικὸν σύστημα τοῦ ἐδάφους ἐκμετάλλευσιν διὰ τοῦ διαιλισμοῦ τῆς κυριότητος, τόσον διὰ τὴν πολυσχειδῆ τῆς ιδιοκτησίας διαίρεσιν, ὅσον καὶ διὰ τοῦ ὑπερόγκους ἐμφυτευτικοῦ καιόνος καὶ ἀγρολητικῆς μερίδας, ἐπυχεται τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς Γεωργίας, τὴν ἀπορίαν τοῦ ἀγρότου, ὅστις στερούμενος πάσης κτηματικῆς πίστεως, ἐνδεῆς χρημάτων ἀναγκάζεται νὰ προστρέχη πρὸς ἐκείνους, οὕτινες κερδοσκοποῦντες ἐπὶ τῆς οἰκτρᾶς αὐτοῦ καταστάσεως δανείζουσιν αὐτὸν ἐπὶ τόκοις ὑψηλοῖς, προαγοράζοντες εἰς ἐντελεστάτας τιμὰς τὰ παραγωγικὰ αὐτοῦ εἶδη, ἔλαιον, οἶνον καὶ διάφορα ἄλλα. Καὶ ἡ μυχθηρὰ αὕτη κερδοσκοπία, ἥτις ἤδη ἀπὸ τοῦ 1584 φθάνει εἰς ἀκμὴν μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ προβαίη διὰ τὴν πληρεστέραν ἐξασφάλισιν τοῦ προσυχίου τούτου, ὡς ἐκαλεῖτο ἡ σύμβασις, εἰς ἐκδοσιν κατὰ συμπαιγιαν ἀποφάσεων, ὅπερ ἐπισήμως ἀναγνωρίζεται καὶ καταβαλλονται προσπάθειαι, ἀλλὰ μάταιαι νὰ ἐμποδισθῆ τοῦτο διὰ τοῦ ἀπὸ 5 Μαΐου 1584 Legge municipale, καθορίζοντος τὸν Συμβουλευτῶν ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ ἐδει νὰ συνωμολογῶνται αἱ τοιούτου εἶδους συμβάσεις s'è introdotto da poco tempo in quà che occorendo ad alcuno dar danari alla voce, per vino, oglio et altro fanno tor alli debitori sentenza volontaria apparendo molte fraudi et inganni, il che apporta grandissimo pregiudicio, a chi riceve il denaro, il che meuita proibicione.

Che li sij concesso quando di mandano. Che tutte le sentenze volontarie che fossero tolte per debitori di danari avuti a prestichio, siano di niun valore et efficacia. Ἄλλὰ τὴν ἐπιμετῆσιν τῆς κερδοσκοπίας μετῆρχοντο καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνωτά-

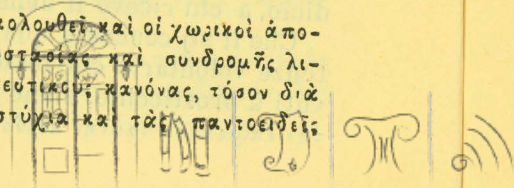
τοὶ Διοικητικοὶ ἐν Κερκύρᾳ τῆς Ἑνετίας ὑπάλληλοι, ὅπερ προσέκαλεσαν τὰ δίκαια παράπονα τῆς χωρικῆς τάξεως καὶ ἐν μέρει καὶ τῶν ἀσίων, καθ' ὧν ἐνίοτε τὰ προστύχια ταῦτα ἐστρέφοντο καὶ ἡ Ἑνετικὴ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἀπὸ 24 Νοεμβρίου 1621 Legge municipale ρητῶς διατάσσει, ὅτι il capitano dell' Isola ὁ συμπάρεδρος σχεδὸν τοῦ Βαίλου, ὁ δικάζων τὰς διαφορὰς ἐπὶ τῶν δασμῶν, ἐπὶ τῶν φόρων, τὰς ἐπὶ τῶν τ.μ.ρωτικῶν ἀκινήτων διαφορὰς (Ἐ.μ. Λούνηζη σελίς 2) tanto quello che si attrova al presente, quando quello chè sarà in avvenire non possa ne per lui ne per altri sotto qualsivoglia colore o causa dar o per interposte persone far dar danaro ne in molta nè in poca quantita per incaparar l' oglio sotto pena di perder non solo il danaro esborsato o fatto esborsare ma anche di prigione, bando o altre maggiori ad arbitrio, oltre la privacione di poter in alcun tempo aver officio o beneficio dal consiglio di questa città è subito et immediate sia e s'intendi in tal caso di contrafacione omnimodamente privato del carico di capitani o dell'Isola e li contadini o altri che avessero dal detto capitano o altre dal suo nome ricevuti danari per il suddetto effetto, dandosi in nota restino subito padroni dell' istesso danaro ed inoltre guadagnino ducati 25 per cadauna volta dalli beni dello stesso capitano dell' Isola contrafacente.

Ἄλλ' αἱ ἐκ προστύχιων εἰς εἶδος καταβολαί, μὴ δυνάμεναι πολλακις νὰ ἐκπληρωθῶσι ἕκαστὴ μὴ παραγωγῆς τοῦ εἴδους καὶ τὴν καταστροφήν τῶν πρεσόντων πολλακις ἠναγκάσαν τοὺς χωρικοὺς, καταπιεζομένοις ὅπῃ σκληροῦς πιστωτὰς, ἵνα δανείζωνται συμπληρωματικῶς ἢ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου εὐτελέστατα ποσά, ἐκποιούντες τὴν ἀγροτικὴν αὐτῶν περιουσίαν, ἣτις ταυτοχρόνως παρεχωρεῖτο τοῦτοις ὑπὸ τῶν ἀδίκων πιστωτῶν εἴτε εἰς ἀγροληψίαν εἴτε εἰς ἐμφύτευσιν, εἴτε εἰς μίσθωσιν. Καὶ αἱ ἀποκρύπτουσαι ἐξασφάλισιν ἢ ἐξόφλησιν δανείου συμβάσεις κατὰ πολὺ συνετέλεσαν τὴν κακοδαιμονίαν τῆς ὑπαίθρου χώρας καὶ ἐπνήρην σπουδαίως, ἀλλὰ ἀδίκως, τὰς ἐτι νῦν ὑφισταμένας ἀγροληψίας καὶ ἐμφυτεύσεις.

Καὶ ἡ κατάστασις αὕτη ἐπὶ αἰῶνας ἐξακολουθεῖ καὶ οἱ χωρικοὶ ἀπογυμνούμενοι πανταχόθεν ἄνευ οὐδεμιᾶς προστασίας καὶ συνδρομῆς λιμώττουσι τόσον διὰ τοὺς ὑπερέργους ἐμφυτεύτικους κανόνας, τόσον διὰ τὰς σκληρὰς ἀγροληψίας, ὅσον διὰ τὰ προστύχια καὶ τὰς παντοειδῆς

καταχρηστικὰς συμβάσεις, δι' ὧν ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐξασφάλισεως δανείου ἐν ὑπερβολικῷ τόκῳ ἀπεμπολοῦντο πάντα τ' ἀκίνητα τῶν χωρικῶν. Αἱ δ' ἐξεγέρσεις ὑπῆρξαν συνεχεῖς καὶ ἐπανειλημμένα, ὥστε οἱ χωρικοὶ τοῦ Γύρου καὶ τοῦ Ὄρους ἐπαναστατοῦσι κατὰ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ἀσίων ἐν γένει καὶ ἐνοπλοὶ διατρέχουσι τοὺς ἀγροῦς· ληστεύοντες, φρονεύοντες, ζωγροῦντες καὶ διὰ λύτρων ἀπολύοντες τοὺς συλλαμβανομένους, ὅτε ἡ κοινότης τῆς Κερκύρας ἀποστέλλει πρέσβεις εἰς Ἑνετίαν τοὺς Δῆμον Βενεβίτην, Στζματίον Βούλγαριν, Δημήτριον Πιτρετίνην καὶ Νικόλαον Κοκκίνην, ἵνα ἡ Γερουσία εὐδοκήσῃ καὶ ἐπέλθῃ διαιτητῆς. Εἰς μάτην δὲ ἡ ἐπέμβασις τοῦ γενικῆ Προβλεπτοῦ Ἱερωνύμου Φρισκαρίνη· μόνον ὁ στρατηγὸς Μάρκος Da Molino ἐξελθὼν μετὰ στρατιωτικῆς δυνάμεως ἐν τῷ αἵματι καταπιίνει τὴν ἐξεγερσιν (Χιώτη Ἰστ. Ἀπομ. Τομ. Γ. σελ. 205). Καὶ ἡ κοινότης Κερκύρας, προτεινόντων τῶν συνδικῶν Βικτωρος Καποδίστρια καὶ Ὀκταβίου Μαρκοῦ, ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Κυρίαρχον, συνεισφέρουσα μέγα ποσὴν ἀγgregando al corpo del medesimo Consiglio quelli Cittadini che pagassero una tal somma, qual dovrebbe impiegarsi nella guerra di Candia (Marmora P. 419—420). Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ κατάστασις τῶν χωρικῶν, ἂν ὄχι κατὰ ῥητὸν Νόμον πράγματι ὅμως κατὰ συνήθειαν, μικρὸν ἀπέχει τῆς δουλοπαροικίας· οἱ μᾶλλον εὐκατάστατοι προσεκολλῶντο, ὡς Πελάται εἰς ἄρχοντα τινά, οὕτινος πολλακις φέροντες καὶ τὸ ἐπώνυμον ἐνηθρόνοντο ἐπὶ τῇ προστασίᾳ αὐτοῦ, τὸ δὲ πλῆθος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον διετέλει ἀφωσιωμένον πρὸς τοὺς ἐν τῇ περιοχῇ ἐκάστου τῶν χωρίων ἔχοντας ἰδιοκτησίας ἀστέυς· εἴτε τούτων ὅστις ἀγροληψται, εἴτε παρὰ τούτων δανειζόμενοι (σελ. 174 Πολ. Καταστ. Ἑπταν. Ἐ.μ. Λούνηζη).

Καὶ ὁ inquisitor τῆς Ἀνατολῆς Ἀνδρέας Ναυαγῆρος ἐπιβάλλει αὐστηρὰς ποινὰς εἰς τοὺς παρεκτρεπομένους χωρικοὺς. Πρὸς δὲ διὰ τῆς ἀπὸ 6 Ἰουνίου 1653 διαταγῆς τοῦ provveditore Generale inquisitore delle tre Isole di Levante Andrea Corner τῆ ἐπινεύσει τῆς Γαληνοτάτης Γερουσίας τῆς Ἑνετίας καθορίζονται ἀγροτικὰ τινὰ ζητήματα sive livelli formati col corpo di danaro, a' formenti, vini et oglio e l'esscessive valute contro quelli che vanno difettivi dell' opportuna contributione, come anco delle robbe, che restano debitori di danari per dar robba alla voce. Ἄλλ' ἵνα κρινῆ τὴς ὑπὸ τῆς ἐπιπέρας ἐλλείψεως τὰ ζητήματα κρίνομεν σκόπιμον νὰ ση-

ΙΑΚΩΒΑ ΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΠΟΥ

μειώσωμεν τὰς προταχθείσας σκέψεις τοῦ Νόμου, ὅστις ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς ἀπὸ 8 Σεπτεμβρίου 1653 διαταγῆς τοῦ Δουκὸς Francesco Molino πρὸς τὸ γενικὸν Προβλεπτήν Andrea Cornelio (Leg. Municip. p. 263), ἣτις ἐπάγεται προοιμιακῶς, ὅτι in primo luogo le applicationi le più indefese e studiose convenienti nell' affare de' villici, che con la loro ammutinazione ed injusta sollevatione hanno sensibilmente turbato la publica mente, affliti, questi fedelissimi cittadini, sconvolta l' Isola, offesa la giustizia e toccati poi in fine supplicj à chi di loro principali si fecero di così detestanda et enorme impresa (Leg. Municipale II p. 254—257).

Ἄλλὰ τὰ κακὰ καὶ αἱ δυστυχίαι τῶν ἀγροτῶν ἐπιτείνονται καὶ ὁ Antonio Bernardo provveditore di San Marco ἐν τῇ ἀπὸ 25 Ἰουλίου 1761 διαταγῇ αὐτοῦ ἐκθέτει, ὅτι fra gl' insoffribili agravj che ci parvengono à notizia patire gli contadini di questa Isola per li quali venimo chiamati applicar gl' aggiustati compensi a gli abusi perniziosissimi introdotti contro la pubblica intenzione, in materia de' prosticchi e censuali ancora, facendosi leciti molti de' signori cittadini ed altri di questo luogo, in vece di somministrare effettivo danaro, far apparire nelli contratti, che stabiliscono alla giornata esborsi di contante, e poi il tutto si restringe a dazioni di robbe valutate a prezzi eccessivi, per dover conseguire dalli contadini medemi, grani, vini et ogli alla voce, al che non potendo li stessi supplire a' tempi per la sterilità massime delli raccolti, necessitati della deficienza del modo di soddisfar alle obbligazioni assunte di sgravarsi dal peso de' debiti et evitare al possibile l' indefese molestie de' creditori stessi, si sentono violentati dell' impotenza di poter resistere à valute sopra valute in maniera che sormontano il loro tennissimo capitale; gli vengono finalmente levate le sostanze et assorbita quella povertà con che potevano sostentarsi; o pure quanti non fossero spogliati de' beni loro, vengono constretti, per scansare le vessazioni et esperimenti d' esecuzione contraria de' creditori stessi, a stabilire contribuzioni perpetue de' livelli fatti con robbe ricevute nella forma

suddetta con loro particular danno ed estrema afflizione. (Leg. Municip. t. II p. 206).

Καὶ ταῦτα μὲν γράφονται ἐπὶ τῆς Ἑνετικῆς Κυριαρχίας· ὅτε δὲ ἡ Κέρκυρα διετέλει ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας καὶ ἡ αὐτὴ κακοδαίμονια διείπε τὸν τόπον, ἡ 33 τῆς 12 Μαΐου 1825 πρᾶξις τοῦ Β' Κοινοβουλίου διεκτραγωδεῖ τὴν κατάστασιν ὡς ἐξῆς: ἌΥπάρχει καὶ ὀλονὲν αὐξάνει ἓνα ἔμποριον, ὅπου ὀνομάζεται σλιὰτικο διὰ εἶδη καὶ μολονότι εἶναι καταδικασμένον ἀπὸ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον γίνεται εἰς τὴν ἐξοχὴν τῆς Κερκύρας ἀπὸ μερικὰ ὑποκείμενα τῆς χώρας καὶ τῆς ἐξοχῆς· μὲ μέσον χαρτιῶν, ὅπου ἐπιταυτοῦ γενόμενα μὲ ἄλλην πρόφασιν καὶ χρακτιῆρα καὶ ἐπειδὴ εἶναι γνωρισμένον, ὅτι μὲ τὸ μέσον αὐτοῦ τοῦ ἔμπορίου καὶ μὲ τὴν πληρωμὴν ὀλίγης ποσότητος χρημάτων δοσμένων εἰς τοὺς ἐνδεεῖς οἰκοκυραίους καὶ γεωργοὺς διὰ νὰ πληρωθῇ εἰς εἶδη καὶ μέλιστα εἰς λάδι, βάζοντας εἰς αὐτὰ τὰ χαρτιά μεγαλειτέραν ποσότητα χρημάτων ἀπὸ ὅσα ἔδωσαν καὶ ἔπειτα εἰς τὴν ἐποχὴν, ὅπου τυχαίνει νὰ δοθῇ αὐτὸ τὸ εἶδος, τὸ μεταβάλλον εἰς ἄσπρα μὲ νέα χαρτιά καὶ μὲ τοιαύτην συχνὴν μεταβολὴν, καμωμένην μὲ τοὺς ἰδίους ἀδίκους τρόπους, εἰς τὸ διάστημα ὀλίγων χρόνων ἀπογυμνῶν τοὺς εἰρημένους οἰκοκυραίους καὶ γεωργοὺς, πέρνοντές τους τὴν περιουσίαν εἰς τιμὰς μικρὰς καὶ κατὰ τὴν διάκρισίν τους καὶ ἐπειδὴ παρομοίως ἐγνωρίσθη, ὅτι ὑπάρχουν πολλὰκις φαινόμενα πούλησις γενόμεναις χωρὶς ζετίμωσιν καὶ μὲ συμφωνίαν τὰ δοθοῦν ὀπίσω τὰ κτήματα, π.ᾶγμα τὸ ὁποῖον σχηματίζει καθ' αὐτὸ συμφωνίαν ἐνεχύρου καὶ ὄχι μίαν ἀληθινὴν καὶ νόμιμον πούλησιν, μὲ σκοπὸν διὰ νὰ σκεπάσωσι τὸν δόλον καὶ ν' ἀποφύγουν τὴν δύναμιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρχιστρατήγου Γριμάνη τῆς 30 Ὀκτωβρίου 1760 κ.τ.λ.

Ἄλλ' αἱ εὐεργετικαὶ διατάξεις τοῦ Νόμου τούτου, δι' οὗ ὑπὸ ὠρισμένας προϋποθέσεις ἠκυροῦντο αἱ καταχρηστικαὶ αὐταὶ συμβάσεις, ἀπέβησαν ἐπὶ ματαίῳ, τὸ μὲν διὰ τὴν οἰκονομικὴν καχεξίαν, ὑφ' ἧς κατετρώχετο ἡ ὑπαιθρος χώρα, τὸ δὲ διὰ τὴν ἐξ ἀντιδράσεως δοθεῖσαν ἐρμηνεϊαν, ἣτις προερχομένη ἀπὸ τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον καθίστατο αὐθεντικὴ.

Καὶ αἱ συχνάκις, εἶτι καὶ νῦν συνομολογούμεναι ἐπὶ ἐξωνήσει πωλήσεις αἱ καλύπτουσαι τὴν ἐξασφάλισιν δανείου, ἐπαγόμεναι τὴν διακατοχὴν τοῦ ἀγροτικῆς ἀκινήτου πρὸς τὸν εἰκονικὸν ἀγοραστὴν ἄχρις οὗ ἐσφληθῇ τὸ χρέος, ἀπηγορεύθησαν καὶ διὰ τῆς διατάξεως τοῦ ἀρθ. 1024

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

του 'Ιονίου 'Αστικοῦ Κώδικος, ὡς τοῦτο μετερρυθμίθη, διὰ τῆς ΝΑ πράξεως τοῦ Η' Κοινοβουλίου καὶ ἐθεσπίσθη, ὅτι ἀπαγορεύονται τὰ ἀντιχρηστικά συμβόλαια γαλδίτσια γόδαις—γόδω ἢ τενοῦτα, οἰουδήποτε ὀνόματος καὶ φύσεως, δι' ὧν ὁ χρεώστης παραχωρεῖ εἰς τὸν πιστωτὴν τὴν νομὴν ἀκινήτου τινός, μέχρις οὗ ἐξοφληθῇ τὸ χρέος. 'Αλλ' αἱ αὐταὶ συμβάσεις ἀπηγορεύθησαν καὶ ὑπὸ τῆς διατάξεως 41 τοῦ τροποποιηθέντος ΣΜΔ Νόμου. Καὶ αἱ συμβάσεις αὗται, καίτοι παράνομοι, διὰ τὴν ἔλλειψιν οἰσοδήποτε κτηματικῆς πίστεως καὶ ἐναλλακτικῆς ἀξίας τῶν ἀκινήτων διέπουσιν ἀτυχῶς ἐρημοῦντες τὴν ὑπαιθρον χώραν, μάλιστα δὲ μετὰ τὴν καθιερωθεῖσαν διὰ τοῦ ἄρθρου 22 § γ' τοῦ ΒΣΙΓ' Νόμου διάταξιν, καταργήσαν τὸν ἀπόλυτον τῶν ἀγροτικῶν ἀκινήτων πλειστηριασμόν, ὅπερ παρὰ τὴν ἄλλοθεν εὐεργητικὴν αὐτῆς ἐπίδρασιν ἐπέφερε τὴν τελείαν κατάπτωσιν τῆς κτηματικῆς πίστεως. 'Επὶ τοσοῦτον δὲ αἱ συμβάσεις αὗται εἶναι ἤδη εἴτι ἐπικίνδυνοι, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ συμβολαίῳ οὐδαμῶς διατυπῶνται ὁ τῆς ἐξωνήσεως ὅρος καὶ οὐδὲν περὶ τοῦ ὄρου τούτου παρέχεται ἀντέγγραφον, ἀλλ' ἡ τήρησις ἐπαφίεται εἰς μόνην τὴν εὐσυνειδησίαν τοῦ εἰκονικοῦ ἀγοραστοῦ, οὐδὲ ἡ διάταξις 41 τοῦ τροποποιηθέντος ΣΜΔ Νόμου ἐβελτίωσε τὰ πράγματα ἐπὶ τῶν καταχρηστικῶν συμβάσεων, διὰ τε τὴν μακρὰν καὶ πολυδάπανον διαδικασίαν καὶ διὰ τὴν ταχθεῖσαν ἀποσβεστικὴν τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς τριετῆ προθεσίμian, ἧτις ἐκρίθη, ὅτι μὴδὲ κατ' ἐνστάσιν δύναται νὰ προβληθῇ μετὰ τὴν τριετῆ προθεσίμian ('Απ. 'Εφ. Κερ. 39 τοῦ 1901) παρὰ τὸ δόγμα, ὅτι qua ad agendum temporalia ad excipiendum perpetua. Καὶ οὕτω πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι πρὸς ἀκύρωσιν τῶν καταχρηστικῶν συμβάσεων ἀπέτυχον πλὴν ἐλαχίστων περιπτώσεων, καὶ πλείστοι ὅσαι ἀγροληψίαὶ καὶ ἐμφυτεύσεις εἶνε τὸ πρῶτον τῆς ἐσχάτης ἐκμεταλλεύσεως τῆς οἰκτρᾶς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν ἀγροτῶν.

'Η ἀπορρόφσις σχεδὸν τῶν κόπων τῆς ὠφελίμου κυριότητος διὰ τῶν εἰσφορῶν τῶν παρεχομένων πρὸς τὸν ψιλὸν κύριον χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψει αἱ ὑπὸ τοῦ ὠφελίμου Κυρίου ἐπιχειρηθεῖσαι βελτιώσεις, αἱ καταστήσασαι σὺν τῷ χρόνῳ τὴν κυριότητα αὐτοῦ, οὕτως εἰπεῖν, ἀνεξάρτητον τῆς ἀρχικῆς, παρέσχεν ἀναμφηρίστως κώλυμα ἀνυπέβλητον ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς Γεωργίας καὶ κατέστησεν ἐπιβαλλομένην ἀνάγκην τὴν κατάργησιν τοῦ διαμελισμοῦ τούτου τῆς κυριότητος.

Καὶ αἱ ἐγγεῖοι πρόσδοι ὑπὸ οἰκνδήποτε μοσφὴν καὶ τύπον ἀπηγορεύθησαν ἐν Γαλλίᾳ δυνάμει τοῦ Νόμου 18—29 Δεκεμβρίου 1790,

καταστᾶται, ἀνεξαρτήτως τοῦ χρόνου τῆς συνολογῆσεως καὶ τῶν ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν, ἐξαγοραστὴν ἀπὸ τὸν ὠφελίμον Κύριον. 'Εκ τούτου δὲ καὶ μόνου, ὅτι ἐθεσπίσθη τὸ ἐξαγοραστῶν τῶν ἐγγείων προσόδων δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἐπαυσεν ἡ διαίρεσις τῆς ἰδιοκτησίας, τῶν ἐγγείων εἰσφορῶν ἀναγνωρισθεισῶν καὶ ὡς προσωπικῶ-δικαίων διὰ τοῦ Νόμου τῆς 11 Brumaire ἔτους VII διατ. 3.

Τὸ δὲ ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅπερ καὶ ἤδη φλέγει τὴν Κέρκυραν, δὲν εἶναι ἰδέα νέα καὶ νέα ἀνάγκη ἀνέρχεται εἰς ἀποχαιωμένην ἐποχὴν αἰῶνας ἀφ' ἧμῶν ἀπέχουσαν (Santorio. Espos. delle Condiz. Giuridiche Pag. 11). 'Αλλὰ τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη παθαίνονται παρασυρόμενα ὑπὸ τοῦ ὑποτιθεμένου συμφέροντος καὶ τοῦ αἰσθήματος τῆς ὑποτιθεμένης ἀδικίας, ἣν ἀνευρίσκουσιν ἐν ἐκάστη προτεινομένη λύσει.

'Η ἰδιοκτησία τῆς Κερκύρας τῆς καταπρασίνης ταύτης νύμφης τοῦ 'Ιονίου, εἶναι κατατετμημένη εἰς ἀνεκρίθητα τεμχχια, συνηθέστατα, εὐτελέστατα ἐξ ἐλαιοδένδρου, ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦτο χώρου, ἐκτάσεως περὶπου τζαπίου, ἄλλοτε δὲ μουτζουρίου, ὑποκειμένη ἐν ταυτῷ εἰς πολλὰς καὶ ποικίλας εἰσφορὰς πρὸς τινα ὑποχρεοῦται νὰ συνεισφέρῃ ἀγροληπτικὴν μερίδα τρίτην, πρὸς ἕτερον, διὰ τὸ αὐτὸ ἀκίνητον μερίδα τετάρτην καὶ πρὸς ἄλλον ὑπόκειται εἰς ἐτήσιον κανόνα. Οἱ τοιοῦτοι δ' ἄπειροι διαμελισμοὶ τῆς ἰδιοκτησίας ἐν γένει καὶ τῆς κυριότητος ἰδίᾳ οὐδὲν ἄλλο ἀναγκίως ἀπεργάζονται ἢ τὴν καταπνίξιν τῆς ἀξίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας, ἧτις οὕτω διαφεύγει τὸν κύκλον τῆς συναλλαγῆς, τῆς μεταφορᾶς τῆς κυριότητος, τῆς παροχῆς ἐμπραγματου ἀσφαλείας καθισταμένης ἀδυνάτου. (Esposiz. Giurd. Sant. p. 15). Καὶ ὁ κατακερματισμὸς τῆς ἀγροτικῆς περιουσίας εἶναι τοιοῦτος, ὥστε ἡ πολυδάπανος καὶ πολυτελής τῆς Πολ. Δικονομίας ἐκπονητικὴ διαδικασία ἐπὶ τῆς ἐκπλειστηριασεως πολλῶν ἀκινήτων, οὐδαμῶς ἤθελε καὶ πόρρωθεν καλυφθῇ, καὶ μηδενὸς ὑπερθεματιστοῦ ἐμφανιζομένου κατὰ τὸν πλειστηριασμόν ἤθελε συνωδᾶ τῇ διατάξει 22 § γ' τοῦ ΒΣΙΓ' Νόμου προσκυρωθῇ τμημα τοῦ πλειστηριαστοῦ ἀκινήτου, διότι ἡ ἀγροτικὴ ἐν Κερκύρᾳ ἰδιοκτησία ἐκπλειστηριαζομένη δὲν εὐρίσκει ὑπερθεματιστὰς, ἐφ' ὅσον μάλιστα οὗτοι οὐδαμῶθεν δύναται νὰ βεβαιωθῶσιν, ὅτι ἡ ἐκπλειστηριαζομένη ἰδιοκτησία εἶνε ἐλευθέρᾳ ἐγγείων εἰσφορῶν ἐναντίον τῶν ἀγνώστων προκτητόρων τοῦ ὡς κυρίου καταδικωμένου ὀφειλέτου. Καὶ αὕτη ἡ παντελής ἔλλειψις ὑπερθεματιστῶν ἐν τῇ ἀπαλλοτριώσει τῆς περιουσίας καὶ ἡ μέχρι τότε ἐπερχομένη κατακύρωσις ἀντί

ΙΑΚΙΝΔΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΛΕΞΟΥΠΟΛΕΩΣ

εὐτελεσιάτου τιμῆματος πολυτίμου ἰδιοκτησίας ὑπῆρξεν ἡ occasio legis τῆς διατάξεως 22 § γ' τοῦ ΒΣΙΓ' Νόμου τῆς καταργήσεως τὸν κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς Δικονομίας ἀπόλυτον πλειστηριασμόν, ἀνασκάψασα καὶ νεκραναστήσασα τὴν ἰγ' πράξιν τοῦ Ἰ' Κοινοβουλίου περὶ τοῦ τετάρτου ὀλιγώτερον. Ἄλλ' αἱ τοιοῦτου εἴδους διατάξεις αἱ ἀποτελοῦσαι ἀληθῆ ἀναχρονισμόν ἐπιβάλλονται προσωρινῶς ὡς φάρμακα δραστικά, ἀλλ' ἐφήμερα, διότι τὸ φάρμακον μετατρέπεται εἰς δηλητήριο τὸ κοινωνικοῦ ὄργανισμοῦ, ἐφ' ὅσον δὲν θεραπεύεται ἡ κοινωνικὴ νόσος, ἡ ἐκτὸς τῆς συναλλαγῆς θέσασα τὴν ἰδιοκτησίαν, ἵνα ὁ ὄργανισμὸς οὗτος, ὁ σχεδὸν νεκρὸς ἀνανίψῃ καθιστάμενος πλουτολογικῆ ἀξία.

Καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις ἐμπραγμάτου ἀσφαλείας παρεμποδίζει τὴν παροχὴν δανείων ἐπὶ τῇ κτηματικῇ πίστει τῶν ἀγροτῶν, οἵτινες πολλὰς κατέχοντες πολλήν, ἀλλὰ κατακερματισμένην καὶ δεσμευμένην ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν, ἀλλὰ μὴ κεκτημένην ἄξιαν ἐν τῇ συναλλαγῇ, οὐδὲν δύνανται νὰ δανεισθῶσι διὰ τὰς προσωπικὰς αὐτῶν ἀνάγκας καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀγροτικῆς αὐτῶν περιουσίας, ἧτις οὕτω διατελεῖ ἔρημος πάσης καλλιέργειας· χερσότοποι ἢ ἐλαιόδενδρα ἀφίενται εἰς τὴν τύχην αὐτῶν ἐπὶ προφανῆ βλάβῃ τοῦ τε ψιλοῦ καὶ ὠφελίμου Κυρίου, ὅστις μακαρίως ὑπώπτων ἡσημέραι καθίσταται ἐπὶ πλέον ὀκνηρὸς καὶ μοιρολάτρης, τὰ πάντα ἀπὸ τὴν θεῖαν Πρόνοιαν ἀπεκδεχόμενος καὶ ἀμελεῖται ἡ εὐφορος τῆς Κερκύρας γῆ, ἧτις εἶναι ἱστορικῶς ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῶς βεβαιωμένον, ὅτι εἶναι τοιαύτη ὥστε, οὐ μόνον νὰ εἶναι πρὸς ἐκυτὴν καὶ τοῦ οὐχὶ πολυπληθοῦς πληθυσμοῦ αὐτῆς αὐτάρκης, ἀλλὰ καὶ πλεῖστα νὰ ἐξέχῃ. Εἶναι δὲ ἤδη ἀνίκανος νὰ διαθρήσῃ ἑαυτὴν καὶ πολλοὶ ἀγρόται Κερκύρας, μὴ δυνάμενοι οὐδὲν νὰ πορισθῶσι ἐκ τοῦ πατρίου ἐδάφους, φρονοῦντες ἀδίκως, ὅτι καὶ πᾶσα οἰαδῆποτε ἐπιφερομένη καλλιέργεια ἐπαυξάνει καὶ τὴν μερίδα ἐκείνου, ὅστις οὐδὲν δῖακινδυνεύει καὶ οὐδὲν μοχθεῖ, φεύγουσιν, ἵνα προσπορισθῶσι διὰ τῆς ἀγροτικῆς ἐργασίας τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀναδεικνύμενοι αὐτοὶ οὗτοι οἱ κρᾶτιστοι προτιμώμενοι παντοδαπῶν ἄλλων ἐργατῶν. Καὶ ἡ ἀπὸ μακροῦ εἰς τὰ στόματα πάντων φερομένη, ὡς πανάκεια Ἰδρυσις ἀγροτικῆς Τραπεζῆς εἶναι ὄνειρα θερινῆς νυκτός, ἐφ' ὅσον αἱ Τράπεζαι δὲν εἶναι φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, ἀλλὰ κερδοσκοπικαὶ ἐπιχειρήσεις, μὴ θυσιάζοντα τὰ κεφάλαια αὐτῶν διὰ τὴν ἀπλήν ἀνακούφισιν κερωρικῶν τᾶξεων τὸ κέρδος καὶ οὐχὶ ἡ φιλανθρωπία εἶναι τὸ διέπον τὰς σχέσεις

τῶν κεφαλαίων. Ἄλλὰ καὶ ἡ Ἰδρυσις τοιαύτης ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καὶ ἡ ἀφρονος ἀβάρια τῶν κεφαλαίων αὐτῆς, ριπτομένων εἰς τὴν ἐξοχὴν Κερκύρας, ἀκάρπως χύνονται καὶ κατ' οὐδὲν θελεῖ ἐπέλθει ἀνακούφισις καὶ βελτίωσις τῆς Γεωργίας, ὡς οὐδεμία ἐπῆλθεν ἀνακούφισις τῶν συνεπειᾶν τοῦ ΩΚΣΓ' Νόμου καὶ τῆς ὑπὸ τούτου κυρωθείσης συμβάσεως διανεμηθέντων ἀγροτικῶν δανείων ὑπὸ τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς Limited, ἐνῶ τὸ κεφαλαιὸν τῶν δανείων τούτων ὀριστικῶς ἀπωλέσθη. Ἐφόσον δὲν μεταβάλλεται τὸ σύστημα τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας, ἐφ' ὅσον δὲν βελτιοῦνται οἱ κοινωνικοὶ ὄροι, ἐφ' ὅσον ἡ ἰδιοκτησία δὲν καθίσταται ἀξίας συναλλαγῆς καὶ ἐναλλακτικότητος, ματαιὰ καὶ ἄσκοπος ἀποβάνει ἡ ἐπιζήτησις κεφαλαίων, ἅπερ αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ πρὸς κυκλοφορίαν τρέπονται, ἅμα τῇ πιθανῇ ἐλπίδι κέρδους· τὰ κεφάλαια δὲν ζητοῦνται ἐπιμόνως, ἀλλὰ προσφέρονται ἐπὶ τῷ πιθανῷ κέρδει ἢ ἀσφαλεῖ τοποθετήσῃ.

Ἄλλὰ φέρε ἴδωμεν, πῶς ἱστορικῶς περιγράφεται ἡ δεινὴ ἀγροτικὴ καταστασις καὶ τινὰ τὰ πρὸς βελτίωσιν πρόσφορα μέσα. Ὁ Ἐμμανουὴλ Θεοτόκης εἰς τὴν πραγματείαν αὐτοῦ Details sur Corfou ἐπάγεται, ὅτι ἡ agriculture n' est point favorisée. L' esprit de la legislation et les principes radicaux des propriétaires ne lui sont point favorables. Les terrains divisés, coupés, morselés de mille manieres et soumis à des droits multipliés en tout sens ne sont nullement propres aux essais d' une sage economie. (p. 24) Ἐνῶ τῇ 29 1864 ὁ Δημήτριος Κουρκουμέλης reggente di Corfù, ἡ ὑπέροχος αὕτη φυσιογνωμία, ὅστις ἐπὶ σειράν ἐτῶν σπουδαῖον διεδραμάτισε πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ διὰ τὴν ἔντασιν τῶν παθῶν ὑπὸ τῶν μὲν χαρακτηρησθεῖς ὡς ἀντιδραστικὸς, ὑπὸ τῶν δὲ ὡς δημηγέτης, ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Βασιλικὸν ἐπίτροπον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑποβάλλων τὴν περισπούδαστον τοῦ Σαντορίου πραγματείαν ἀναφέρει ἐν τῇ ἀκρᾷ αὐτοῦ εὐσυνειδησίᾳ, ὅτι proprietario di beni campestri e dimorante da anni in campagna mi sono da lungo tempo convinto, che se non si procede ad una riforma, per la quale sieno tolti i multiplici vincoli, cui è soggetta la proprietà fondiaria in Corfù ne l' agricoltura sarà mai amegliorata, ne le angustie, cui sono soggetti i proprietari, la miseria ed i mali d' ogni specie, cui è condannata la classe

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

agricola, cesserano ne saranno rese impossibili perturbazioni, che in circostanze date potrebbero verificarsi».

Ἄλλ' ὁ πολὺς Σαντόριος, ὁ σοφὸς οὗτος νομοδιδασκαλὸς ἐν τῇ πραγματικῷ ἀποκαλυπτικῷ αἰετῇ περὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος πραγματείας αὐτοῦ, ἐπαινεῖται, ὅτι καὶ οἱ ἰδιοκτεῖται ἐν τῷ ἐαυτῷ συμφέροντι ὀφείλουσι σοβαρῶς βουλευόμενοι νὰ πεισθῶσιν, ὅτι οἱ διηγετικῆς συνεισφορῆς καταρτιῶνες εἰς ἀπελπιστικὴν κατάστασιν καὶ λητμοῦνες τὴν ἀρχαιοτάτην προέλευσιν τῶν πραγμάτων θέλουσι φάσει εἰς τὸ νὰ χαρακτηρίζουσιν ἐαυτοὺς πραγματικοὺς Κυρίους καὶ τὴν εἰσφορὰν συνέπειαν τῆς ἀρπαγῆς καὶ τῆς πλεονεξίας τοῦ Δεσπότη (Santorio p. 16).

Ἐπιτροπὴ δὲ διωρίσθη διὰ τοῦ ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1864 Βασ. Διατάγματος ἀποτελεσθεῖσα ἀπὸ ἐξεχούσας πρωτοπικότητας, οἷσι οἱ Ἄντωνιο; Καποδιστρια; καὶ Ἀλέξανδρος Δαμασκηνὸς καὶ ἄλλοι, οἱ τὸ συντηρητικὸν πνεῦμα, ἂν μὴ τι ἄλλο εἶναι τοιοῦτο, μολοῦντι ἐν ταύτῃ ἀντιπροσωπεύεται καὶ ὁ ὑπέρμαχος τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος Πολυχρόνιος Κωνσταντῆς, ὡς ἐν γνώσει νὰ παραβιάζῃ τὰ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πείρας δεδομένα καὶ νὰ ὀριζῶσιν τὴν διηγετικὴν ἀγρολυσίαν, ὡς συμβόλαιον, δι' οὗ ὁ Κύριος ἀγροτικὸς ἀκινήτου διαπιστεύεται, τὴν καλλιέργειαν εἰς τινα, ὅστις καλεῖται ἀγρολήτης ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συνεισφέρῃ μερίδιόν τι ἐκ τῶν προϊόντων, ἐπίστε δὲ καὶ κανὼνα τινὰ εἰς εἶδη ἢ εἰς χρήματι (σελίς 8 ἐκθ. τῆς ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος ἐπιτροπῆς).

Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἐν τῇ εὐσυνειδησίᾳ αὐτῆς οὐδαμῶς διστάζει δι' ἀνθρώπων ἐπιχειρημάτων νὰ καταγγέλλῃ καὶ περιγράψῃ μὲ τ' ἀληθῆ, ἀλλὰ ζωτικὰ καὶ μελανώτατα χρώματα τὴν ἐκ τῶν ἀγρολυσίων καὶ ἐν γένει εἰσφορῶν ἐν Κερκύρᾳ κατάστασιν, ἧτις καὶ ἐτι καὶ νῦν ἐξακολουθεῖ ἐπιταθεῖται. *«Αἱ ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις τῶν χρόνων καθ' ἃς τὸ συμβόλαιον τοῦτο ἔλαβε τὴν ἀρχὴν του, ἐδικαιολογοῦν τοὺς παραδεχθέντας ὅρους, ἀλλ' εἶνε ἡδη βέβαιον, ὅτι ἐνεκα τῆς ἀλλαγῆς τῶν περιστάσεων, οἱ ὄροι ἐκείνοι ἔφερον προσκόμματα εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς Γεωργίας, περιπλοκάς εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν, δικας καὶ συγχύσεις, μεταξύ ἀγροδοτοῦ καὶ ἀγρολήτου, ὥστε προφανῆς καθίσταται ἡ ἀνάγκη μετατροπῆς τοῦ συστήματος.»*

Τὸ διηγετικὸν τῆς συμβάσεως δεσμεύει αἰαντῶς τοὺς ἀπογόνους τοῦ τε ἀγροδοτοῦ καὶ ἀγρολήτου, κακῶς συμβιβάζεται μὲ τὰς ἀρχὰς

καὶ τὰς προόδους τῶν ἡμετέρων χρόνων καὶ ἴσως μόνον παρ' ἡμῶν διαρκεῖ εἰσεῖτι.

Ἡ διαίρεσις καὶ ὑποδιαίρεσις τοῦ ἀγροληπτικοῦ κτήματος μεταξύ τῶν ἀπογόνων τοῦ ἀρχαίου ἀγρολήτου, οὐδετέρωσε τὸ ὑπὲρ τῆς Γεωργίας ἐνδιαφέρον, καὶ κατέστρεψε τὴν κτηματικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐνότητά, καθότι ἀπέναντι τοῦ ἀγροδοτοῦ ὑφίσταται φαινομενικὴ ἐνότης διὰ μέσου τῆς ἀλληλεγγύεως τῶν ἀπογόνων τοῦ ἀρχαίου ἀγρολήτου, ἐξ ἧς πολλὰκις προκύπτει ἡ ἀδικος συνέπεια, ὅτι ἐπιμελής καὶ φερέγγυος ἐρέχεται διὰ τὸν ἀμελῆ καὶ ἀφερέγγυον, μεθ' οὗ δὲν ἔχει κοινὰ τὰ συμφέροντα καὶ ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἀπόλλυσι τὴν μερίδα ἐκείνην τοῦ κτήματος, τὴν ὁποίαν διὰ πολλῶν κόπων ἠδυνήθη νὰ καλλιεργήσῃ, ὅθεν ἐπέρχεται ἡ ἀπελπισία καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς Γεωργίας.

Ἄλλοθεν δ' ὁ ἀγροδοτὴς ἐπαναπαυόμενος ἐπὶ τοῦ διηγετικοῦ τοῦ Συμβολαίου, οὐδόλως μεριμνᾷ περὶ τῶν κτημάτων του καὶ εὐρίσκει εἰς συνεχῆ πάλιν μὲ τοὺς πολυπλασιασθέντας ἀγρολήτας τοῦ διαμελισθέντος κτήματος κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῶν δικαιωμάτων του.

Εἰς τὸ διηγετικὸν τῆς συμβάσεως καὶ εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς διαθέσεως τοῦ κτητικοῦ δικαιώματος τοῦ ἀγρολήτου ἀποδοτικὸς καὶ ὁ καταχρηστικὸς πολυπλασιασμὸς τῶν ἐνδιαφερομένων εἰς τὴν κάρπωσιν τοῦ προϊόντος τοῦ ἀγροληπτικοῦ κτήματος, εἶτε διότι ὁ ἀγρολήτης μὴ δυνάμενος νὰ καλλιεργῇ τὸ κτῆμα ἐσυνομολόγησε μετ' ἄλλου ὑπαγρολήτην, εἶτε μὴ δυνάμενος νὰ διαθέσῃ ἐλευθέρως τὴν τῆς κυριότητος μερίδα του, καθίστα τοὺς πιστωτὰς του ἐτέρους ἀγροδοτὰς ἐπὶ τοῦ ἀγροληπτικοῦ κτήματος, εἰς τρόπον ὥστε δὲν εἶναι παράδοξον νὰ βλέπῃ τις τὸν ἀγρολήτην ὀφείλοντα νὰ πληρώσῃ εἰς διαφόρους τόσα μερίδια καὶ κανόνας, ὅσα ὑπερβαλοῦσιν ὅλην τὴν πρόσοδον τοῦ καταχρηστικῶς βεβαρυνμένου κτήματος.

Βεβαρυνμένον ἐπομένως ὁ ἀγρολήτης ἐνεκα τοῦ πλημμελοῦς συστήματος μὲ πολλὰ βάρη, δὲν δύναται οὔτε νὰ καλλιεργήσῃ τὸ κτῆμα, οὔτε νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς ἐνοχίας του, καὶ περιπλέον συνειθίσας ἐκ γενετῆς νὰ βλέπῃ τὸ κτῆμα ἐν τῇ περιουσίᾳ τῆς οἰκογενείας του νομίζει, ὅτι οἱ ἀρχικοὶ ἢ οἱ παρειακτοὶ ἀγροδοτὰι εἰσὶ σφετερισταί, οἵτινες τὸν καταπιέζουσι καὶ ἀρπάζουσι τοὺς καρποὺς τῶν κτημάτων του.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
καὶ ἐπειδὴ τὰ ἀγροληπτικὰ κτήματα εἰσὶ τὸ μείζον μέρος τῶν
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ἀγροτικῶν κτημάτων, ἡ Γεωργία πάσχει ἐν μέσῳ τῶν περιπελοκῶν καὶ βαρῶν, ὅτινα τὴν ἰδιοκτησίαν καταθλίβουσι.

"Ὅστις δὲν ἤθελεν ἀλοθανθῆ τὴν ἀνάγκην ἐτοίμου καὶ τελεσφόρου θεραπείας, ὅστις ἤθελεν ἐπιμελεῖν εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ἀγροληπτικοῦ ἡμῶν συστήματος ἤθελε δειξέει μόνον τυφλὸν οὐδὲν εἰς τὰ ἔργα τῶν προγόνων μας, ἄνευ μελέτης ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν καιρῶν καὶ τῶν περιστάσεων καὶ τῆς προόδου τῆς Γεωργίας, ἐνθα λογικῶς μετερρυθμίσθησαν τὰ πεπαλαιωμένα ἀγροτικὰ συστήματα».

Καὶ ἐνῶ τοιαῦτα φηέγγεται ἡ ἐπίτημος αὐτῆ ἐπιτροπεία, προφανῶς σφάλλεται ἐν τῷ διατυπωθέντι ὀρισμῷ, ἀφῶ ὁ ἀναμφισβητήτου κύρους καὶ αὐθεντίας, ἀλλὰ καὶ συντηρητικώτατος νομοδιδάσκαλος, ὁ πολὺς Σαντόριος ὁρίζει καὶ περὶ τούτου, πάντες συμφωνοῦσιν, ὅτι ἡ Κερκυραϊκὴ ἀγροληψία εἶναι ἡ σύμβασις δυνάμει τῆς κυριότης ἀγροτικοῦ ἀκινήτου διαιρεῖται ἐν ὀρισμένη ἀναλογία μεταξὺ τοῦ ψιλῆ κυρίου μὴ κεκτημένου τὴν πραγματικὴν διακατοχὴν τοῦ ἀκινήτου, ἀπαιτοῦντος ὀρισμένην μερίδα καρπῶν καὶ τοῦ ὀφελίμου κυρίου τοῦ διακατέχοντος τὸ ἀκίνητον καὶ παρέχοντος τὴν συνομολογηθεῖσαν ἀγροληπτικὴν μερίδα (σελ. 36 Esp. dell. Cond. giurid. Santorio) καὶ εἶναι ἱστορικῶς καὶ διὰ νομικῶν διατάξεων, ἄνευ ἀντιρρήσεως δεδεγμένον, ὅτι μέχρι τοῦ ἔτους 1841 εἰς τοὺς ἀγρολήπτας καὶ ἄνευ εἰσαδήποτε ρητῆς συνομολογήσεως παραχωρεῖται καὶ δικαίωμα συγκυριότητος, τὸ ποσοστὸν τῆς ὁποίας ἐκανονίσθη ὑπὸ τοῦ Προβλεπτοῦ Antonio Loredan διὰ τῆς ἀπὸ 29 Αὐγούστου 1729 διαταγῆς αὐτοῦ Leg. Municip. t. I. p. 429) ὅρισαντος ὅτι: Stabile che paga meta porzione, si deve estrarre il 1/4 per il colono e le tre porzioni per il dominical.

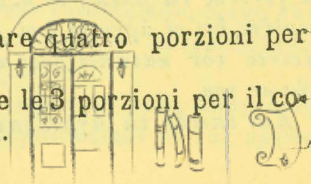
Stabile che paga il terzo, si deve estrarre il 1/3 per il colono e due terzi per il il dominical.

Stabile che paga porzione quarta, si estrae la meta al colono e l'altra meta per il dominical.

Stabile gravoso di quinto si deve estrarre per il colono le tre porzioni e le due per il dominical.

Stabile che paga sesto, si deve estrarre quattro porzioni per il colono e due al dominical.

Stabile che paga ottavo deve estrarre le 3 porzioni per il colono e la quarta resta per il dominical.

Stabile che paga nono, sette porzioni per il colono e per il dominical due.

Stabile che paga decimo, si deve estrarre per il colono le quatro parti e una per il dominical.

Μόνον ὁ Ἴονιος Κώδικς τεθείς εἰς ἐφαρμογὴν τῇ 1ῃ Μαΐου 1841 καθιέρωσεν ἐν ἀρθρῷ 1631, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι καταρτιζομένης ἀγροληψίας ἡ συνιδιοκτησία τοῦ ἀγρολήπτου δέον ρητῶς νὰ συνομολογεῖται.

Ἄλλ' οἰαδήποτε ἡ προέλευσις τῶν ἀγροληψιῶν καὶ ἐμφυτεύσεων οἰοσδήποτε ὁ χρόνος τῆς καταρτίσεως τούτων δὲν δύναται ἀπὸ οὐδένα σπουδαίως ν' ἀμφισβητηθῆ, ὅτι ἡ ἀγροτικὴ ἐν Κερκύρᾳ ἰδιοκτησία, αὐτὴ ἡ οικονομικὴ τῆς Κερκύρας ὑπόστασις ἐξαρτᾶται, ἐν γένει ἀπὸ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς ἰδιοκτησίας ἀπὸ τὰς διηνεκεῖς ταύτας εἰσφορᾶς, αἵτινες ἀντικρως ἀντιθετοὶ πρὸς τὰ νεώτερα γεωργικὰ συστήματα, οικονομικῶς καταστρέφουσι ὀλοκλήρου κοινωνικὰς τάξεις τόσον τῶν ἀγροδοτῶν καὶ τῶν ἰδαφοδοτῶν, ὅσῳ καὶ τῶν ἀγροληπτῶν καὶ ἰδαφοληπτῶν. Καὶ ναὶ μὲν οἱ κτηματοδόται ἀπαλλαγέντες ὀχληρῶν φροντίδων ἐφρόνου ὀφελιμώτερον, τὴν ἐξασφάλισιν διηνεκοῦς προσόδου, ἀποβλέποντες μᾶλλον εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῶν ἀγροτικῶν ἐνοχλήσεων καὶ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς προσόδου, ὡς ἰσχυρίζετο ὁ Σαντόριος, ἀλλ' ἐφ' ὅσον αἱ ἐγγεῖοι αὐταὶ εἰσφοραὶ κατεβάλλοντο. Ἦδη ὅμως ἐνεκα τῆς πεπαλαιωμένης προελεύσεως, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τοῦ δικαιώματος οἱ ὑπόχρεοι βαρέως φέρουσι τὴν συνεισφορὰν τῆς παροχῆς, ἣτις εἰσπραττεται ὑπὸ τῶν δικαιοῦχων λίαν δυσχερῶς καὶ ἐνεκα τῶν ἐν γένει κοινωνικῶν ὄρων, ἀλλὰ καὶ τῆς δαπανηρᾶς καὶ μακρᾶς διαδικασίας τῆς ἐπίδικάσεως τῶν εἰσφορῶν, αἱ σχετικαὶ δικαὶ στρεψοδίκως διὰ τὴν οικονομικὴν συχνάκις δυσπραγίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν κακοπιστίαν παρελκύονται καὶ πολυλακίς ἐγκαταλείπονται καὶ τ' ἀναφύομενα ζητήματα εἶναι τοιαῦτα, ὅστε ν' ἀπαιτῆται εἰδικὸς δικαστῆς εἰς τὴν ἐκδικασιν τῶν ὑποθέσεων τούτων, πωλλάκις δὲ οἱ δικασταὶ δρᾶττονται πρώτης τυχαίας ἔστω καὶ ἀβχαίμου ἐνστάσεως, ἵνα ἀποφύγῳσι νὰ ἐπιληφθῶσι τῆς λύσεως τῶν σκοτεινῶν καὶ περιπλόκων οὐσιαστικῶν θεμάτων, ὧν ἡ λύσις ἀποβάνει δυσχερῆς εἰς τοὺς μὴ εἰδικῶς ἀσχοληθέντας, ἐν περιπτώσει δὲ διαλύσεως τῆς σχέσεως καὶ τῆς τοῦ ἀκινήτου ἐπαναλύσεως ἀδύνατος ἀποβάνει ἄνευ ἐπιβουλεύσεως τῶν ἀγροτικῶν ἐνοχληθέντων ἀγροδοτῶν καὶ ἰδαφοδοτῶν.

ΙΑΚΩΒΑΚΕΦΕΙΟΥ Δυσχερῶν κοινωνικῶν ἐν Κερκύρᾳ περιστάσεων, αἵτι-
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΕΡΥΤΙΚΗΣ ΘΕΒΑΙΟΦΗΚΟΣ ἐν Κερκύρᾳ ἰδιοκτησίας ἐγεννήθησαν καὶ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

αἵτινες καὶ οὐδαμοῦ τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζονται, διότι οὐδαμοῦ ὁ ἐκτελεστήριος τῆς ἀποφάσεως τύπος ἐξουδενώθη, ὅσα ἐν Κερκύρα. Οὕτω δὲ πρωτίτως ἀδικοῦνται οἱ ψιλοὶ κύριοι τύποις μόνον διατηρουμένων τῶν διηνεκῶν εἰσφορῶν, αἵτινες πράγματι κατηργήθησαν καὶ καταργοῦνται ὁσημέραι σιωπηρῶς, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαίρεσεων ὀλιγίστων δικαιούχων εἰσφορῶν, οἵτινες καὶ μέσα οἰκονομικὰ κέκνηται καὶ δύνανται προσωπικῶς νὰ ἐπιμεληθῶσι τὰς ἰδίας αὐτῶν ὑποθέσεις. Οἰονδήποτε δὲ νομοθέτημα πρὸς λύσιν τοῦ ἀγροτικοῦ ζητήματος τῶν κτηματοδοτῶν θέλει κυρίως προστατεύει τὰ κλονιζόμενα αὐτῶν δίκαια, ἐφόσον πάντοτε οὗτοι δικαίως καὶ προηγούμενως ἀποζημιωθῶσιν.

Ἄλλὰ καὶ οἱ ἀγρόται ἐκ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς κυριότητος δεσμεύονται νὰ προαχθῶσιν ὕλικῶς τε καὶ ἠθικῶς, μὴ δυνάμενοι ν' ἀνέλθωσιν εἰς τὴν περιωπὴν ἀληθοῦς πολίτου νεωτέρας Πολιτείας.

Τὰ δὲ πραγματικὰ ἀκίνητα δικαιώματα ἐνδιαφέρουσι πρωτίτως τὴν Πολιτείαν καὶ ἡ ρύθμισις αὐτῶν ἀποτελεῖ οὐσιώδη καὶ ἐπιβεβλημένην αὐτῆς μέριμναν, διότι ἰδιοκτησία στάσιμος, ἰδιοκτησία νεκρὰ, ἰδιοκτησία ἀμφίβολος, εἶναι μέλος Πολιτειακοῦ ὀργανισμοῦ σεσηπός, ὅπερ ἀνάγκη πάση θυσίᾳ νὰ ἐξυγιανθῇ, ἡ ταχεία, ἡ ἀσφαλὴς μεταφορὰ τῆς κυριότητος τῶν ἀκινήτων, ἡ ἀπόκτησις ἐναλλακτικῆς ἀξίας τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας καὶ ἰδιαίτατα τῆς ἀγροτικῆς, εἶναι ζητήματα, ἅπερ δέον, ὡς τάχιστα, νὰ λύωνται σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους τῆς ὅσον ἐνεστί ἀπροσωπολήπτου Δικαιοσύνης μὲ τὴν φροντίδα, ἵνα ἡ παρεχόμενη λύσις ὅσον εἴοντε πάντας εὐαρεστεῖ καὶ πάντας, κατὰ τὸ ἐφικτὸν, ὠφελεῖ.

Δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα φωνασκοῦσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες ἀρέσκονται μακαρίως εἰς σύστημα τοῦς πάντας καὶ τὰ πάντα καταστρέφον καὶ ἐξουδενίζον, ἀπαξιούντες νὰ σκεφθῶσι κἄν περὶ μεταβολῆς τῆς ἀθλίως καταστάσεως.

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ἡ εὐφορωτάτη τῆς Κερκύρας γῆ εὐρίσκειται ἐγκαταλειμμένη καὶ χέρτος, ἡ Γεωργία δὲν ὑπάρχει, ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμὸς ὀκνηρὸς, πολλακίς ἀνάξιος τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐλευθέρου πολίτου, ὑφίσταται τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν, μοιρολατρικῶς ἀποδεχόμενος τὴν ἐκ θείας Προνοίας παροχὴν ἐλαιοσοδείας;

Πῶς δὲν ὑφίσταται ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ὀλοκλήρως καὶ μεγάλας περιουσίας τῶν ἀγροδοτῶν καὶ ἐδαφοδοτῶν ἀπόλλυνται καὶ οὐδὲν ἀποδίδουσι καὶ οἱ πλείστοι τούτων πένονται ἀνάξιος, χωρὶς ἐντεῦθεν νὰ

ἐπέρχεται ὁ πλουτισμὸς τῶν εἰσφορέων, οἵτινες διάκεινται εἰς ἐλεεινότεραν εἶς κατάστασιν;

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ἡ πάροδος τοῦ χρόνου ἐνέβαλεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κτηματοληπτῶν τὴν ἰδέαν τῆς ἀπολύτου καὶ πλήρους κυριότητος αὐτῶν, καὶ ἀμφισβητεῖται πᾶν δικαίωμα τῶν κτηματοδοτῶν;

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ἰδεῶν τούτων δικαστικαὶ ἀποφάσεις κηρύττουσι παραγεγραμμένα τὰ δικαιώματα τοῦ ψιλοῦ κυρίου ἐκ τῆς μὴ ἐπὶ τριακονταετίαν καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς;

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ἡ ἀγροτικὴ περιουσία δὲν ἔχει ἐναλλακτικὴν ἀξίαν καὶ ψηφίζονται νόμοι, οἵτινες ἐκσκάπτουσι τὸ παρελθὸν καὶ ἀνασταίνουσι τὴν περὶ σχετικῶν πλειστηριασμοῦ διάταξιν, καταργοῦντες βασιμῶς ἴσως ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι τὸν ἀπόλυτον πλειστηριασμὸν;

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν ἔλλειψις ἐμπραγματοῦ πίστεως, οἱ μὲν ἀγρόται ἀντὶ εὐτελεστάτων δανείων τοκογλυφικῶν ἀπεμπολοῦσι τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῶν, ἐν ᾧ, οἱ ψιλοὶ κύριοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκποιῶσι τὰ δίκαιά των πένονται καὶ μόνον δὲν ἐπαιτοῦσι;

Πῶς δὲν ὑπάρχει ἀγροτικὸν ζήτημα, ὅταν τοῦτο ἱστορικῶς καὶ ἀναμφισβητητικῶς ὑφίσταται ἀπὸ μακροῦ χρόνου;

Μήπως τὰ ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος νομοθετημένα ἔλυσαν τοῦτο, ὅπερ ζωνῆας διεκτραγουδῶσιν οἱ Leggi Municipali, αἱ διατάγαί τῶν ἀρχόντων, αἱ πράξεις τῶν Κοινοβουλίων, ὁ Κουρκουμέλης, ὁ Σαντόριος ὁ ἑκτακτος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπεσταλμένος Δ. Προβελέγγιος, ὁ Δαμασκηνός, ὁ Καποδίστριας, αἱ ἐκθέσεις τῶν διαφορῶν ἐπιτροπῶν, τὰ διάφορα τῶν διαφορῶν πολιτῶν ὑπομνήματα, αἱ ἐν τῇ βουλῇ Εἰσηγήσεις τῶν Νόμων, οἱ Νόμοι ΣΜΔ', ΣΕΗ, ΒΣΙΓ' καὶ ΤΛΓ'.

Svanite le cause che avevano ingenerato tali condizioni nella proprietà fondiaria di questa Isola, ἀποφαίνεται ὁ πολὺς Σαντόριος, avrebbero dovuto naturalmente cessare anche gli effetti correlativi, o sia il multipllice smembramento del diritto di proprietà, come era già succeduto altrove (Sant. p. 39).

Ἄλλὰ ἐνταῦθα ἐπιλείπεται ἐπαινος εἰς ἐκείνους, οἵτινες πρῶτοι ἔταμον τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἀπαλλαγῆς τῆς αὐγείου κόπρου καὶ ὁ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΗΘΥΡΙΟΥ

διαπρεπής νομικός και εξέχων πολιτευτής κ. Νικόλαος Μαρκέτης εισηγούμενος τὸν ΒΣΙΓ' Νόμον μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν συντηρητικότητα, ἀλλὰ καὶ ἀκριβοδικαίαν ἐκτίμησιν τῆ 4 Δεκεμβρίου 1893 Νόμον ἀποφάνεται, ὅτι ἡ κατάσταση τῆς διηγενοῦς ὑποτελείας, ἀποτελεῖ διηγετὸς πρόσκομμα εἰς τὴν πρόδοσιν τῆς Γεωργίας ἐν Κερκύρα, ὃ δὲ πολὺς Σαντόσιος ἐπάγεται, ὅτι *abolire qualunque divieto di poter affrancare le prestazioni coloniche e sotto le condizioni permettere al colono di riscattarle ἀποτελεῖ κανόνα ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ ὁποίου θέλει λυθῆ τὸ ἐν Κερκύρα ἀγροτικὸν ζήτημα* (Sant. p. 45).

Καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ΣΜΔ' Νόμου, τοῦ τροποποιηθέντος ὑπὸ τοῦ ΣΕΗ' Νόμου, δὲν ἦταν ρηζικέλευθοι, ὡς ὁ ΒΣΙΓ' Νόμος, διότι δὲν ἀεγώριταν ἀπόλυτον τὴν ἀρχήν, ὅτι διαλυομένων τῶν διηγετικῶν συμβάσεων τ' ἀκίνητα περιελεύσονται ἐξ ὀλοκλήρου τοῖς διακατόχοις, ἀλλὰ καθιέρωσε τὴν προαιρετικὴν τοῦ διαμελισμοῦ τῆς κυριότητος διαλυσιν τῆς πλήρους κυριότητος κατανεμομένης κατὰ τὴν ἐν τῷ παρελθόντι θεσμοθετηθεῖσαν ἀναλογίαν πρὸς τὸν ψιλὸν καὶ ὠρέλιμον κύριον. Ἄλλ' αἱ διατάξεις αὗται, παρ' ὅλην τῶν συνταξάντων αὐτὰς τὴν καλὴν θέλησιν, ἀπέβησαν ἄνευ οἰουδήποτε ἀποτελέσματος, ἐκτός ἐλαχίστων ἐξαίρεσεων, διὰ τε τὸ προαιρετικὸν τῆς διαλύσεως, καὶ διὰ τὴν πολυτελή τῆς διανομῆς διαδικασίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἔλληψιν παρὰ τοῖς ἐνδιαφερομένοις πόρων, εἰ καὶ ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ΣΜΔ' Νόμου διαλυσὶς τῶν ἐγγείων σχέσεων καὶ συναλλαγῶν ἐπερχομένη μακρὰν τοῦ νὰ βελτιώσῃ τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, ἤθελεν ἐπὶ πλέον συντελέσῃ εἰς τὸν ἐπ' ἄπειρον κατακερματισμὸν τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας, ἐπὶ προφανεῖ ζήμῳ τῆς Γεωργίας, τῶν τε δικαιοῦχων καὶ εἰσφορέων, ἐνῶ αἱ πολυτελεῖς δαπάναι τῆς κατ' ἀντιδικίαν τοιαύτης διαδικασίας ἤθελεν σχεδὸν πολλαπλασιάζει, εἰ μὴ πάντοτε ἀπορροφήσῃ τὴν ἀξίαν τῶν διανεμομένων ἀκινήτων. Οὐδεὶς ὅμως δικαίως κρίνων δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ, ὅτι ὁ ΒΣΙΓ' Νόμος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἔταμε τὸν γόρδιον τοῦ ζητήματος δεσμόν, βεβαίως ὡς πρὸς τὰς τιμαριωτικὰς παροχὰς, ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι παρέοχε τὴν ἀσφαλῆ ἀφετηρίαν πάσης λύσεως τοῦ παρ' ἡμῖν ἀγροτικοῦ ζητήματος, ἐφόσον μάλιστα ὁ Νόμος οὗτος οὐδαμῶς διακρίνει τὰ *diretti* τιμάρια τῶν *oblati* τοιούτων, ἐνθα ἡ ἀπόλυτος κυριότης τῶν ὑποτελῶν ἀκινήτων ἀνήκει τοῖς τιμαριώταις, ὅπερ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἐξ ἴσου λύσιν τῶν μὴ τιμαριωτικῶν παροχῶν,

ὑποδεικνύει, διότι δέχεται, ὅτι παρίσταται δημοσία ἀνάγκη καὶ κοινὴ ὠφέλεια, ὅπως ὑποχρεωτικῶς διὰ πάντας καταργηθῶσιν ἐπὶ προηγουμένη ἀποζημιώσει αἱ ἐγγεῖοι καὶ αὐτῶν τῶν προσηγμένων ἐτι τιμαριῶν παροχὰς, τῶν συνεισφορέων ἀποκτώντων τελείαν τὴν κυριότητα, αἰρομένου τοῦ διαμελισμοῦ καὶ ἀναγνωριζομένου, ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ ὄροι, τοῦ τιμαριούχου συνεισφορέως ἦταν τοιοῦτοι, ὥστε ἀπέβαινε ματαιοπονία ἢ πρὸς καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως ὑποχρέωσις αὐτοῦ, ὅπερ ἀπαιτούμενον ἤθελεν ἐπιφέρει βεβαίως τοῦ Νόμου τὸ ναυάγιον, ἀλλὰ δικαίως ἐκρίθη, ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς ἀγροτικῆς περιουσίας ἀπὸ τῶν ἐπιβλαβῶν τοῦ Παρελθόντος δεσμῶν, δὲν εἶναι μόνον τῶν ἐνδιαφερομένων συμφέρον, ἀλλὰ συμφέρον ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς Κερκύρας καὶ ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβέβλημένον ἐθεωρήθη, ἵνα ἡ ἀποζημιώσις τῶν δικαιοῦχων πάντοτε προηγουμένη καταβληθῆ ἀπὸ κοινὰ τῆς Κερκύρας χρήματα, οὐδὲ βεβαίως δύναται ν' ἀντιταχθῆ, ὅτι ὁ Κερκυραῖος ὁ μῆτε δικαιοῦχος ἐγγείων προσόδων, ὁ μῆτε συνεισφορέυς, εἶναι δίκαιον νὰ ἐπιβληθῆ, διότι εἰς τούτους ἀπαντᾷ ὁ μῦθος τοῦ Μενηίου Ἀγρίππα περὶ τῶν μελῶν τοῦ σώματος τῶν ἐπαναστατησάντων κατὰ τῆς κοιλίας, ὡς ἐν ἀγρίῳ ἀπολαμβανούσης τὸ προϊόν τῶν κόπων αὐτῆς, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ γενικὴ τοῦ σώματος ἀτονία. Καὶ ἐὰν ἡ λύσις αὕτη ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἐπιβλήθη, ἐὰν ἡ προηγουμένη ἀποζημιώσις ἐθεωρήθη *sine qua non* προκειμένου περὶ τιμαριωτικῶν παροχῶν, ἀφοῦ καθιερώθη τὸ δόγμα νὰ παύσῃ ὁ διαμελισμὸς τῆς κυριότητος εἰς ὠρέλιμον καὶ ψιλὸν καὶ ὁ νέος κατακερματισμὸς τῆς ἰδιοκτησίας, κατὰ τι δύναται νὰ μεταβληθῶσιν οἱ ὄροι, προκειμένου περὶ ἀγροληπτικῶν καὶ ἐδαφοληπτικῶν συναλλαγῶν μὴ τιμαριωτικῆς προελεύσεως; Ἐὰν δὲ ἡ ὑπὸ τῶν συνεισφορέων τότε ἐξαγορὰ ἐθεωρήθη ἀκατόρθωτος, κατὰ τι μετεβλήθησαν ἔκτοτε οἱ οἰκονομικοὶ ὄροι τῆς ὑπαίθρου χώρας, καὶ αὕτη δὲν διατρέχει τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν ἀδυνατούσα καὶ αὐτὰς ἐτι τὰς τακτικὰς παροχὰς νὰ ἐκπληρώσῃ; Ἐὰν δὲ λόγοι σοβαροὶ καὶ πρόνοια κυβερνητικὴ ἐπέβαλε τὴν ὑπὲρ τῶν συνεισφορέων ἐξαγορὰν τῆς ψιλῆς κυριότητος τοῦ τιμαριώτου, κατὰ τι ἡ αὕτη ἐξαγορὰ δὲν ἐπιβέβληται ὑπὸ τῶν αὐτῶν περιστάσεων καὶ πολλῶν πιστικωτέρων καὶ ἐπιτακτικωτέρων; ὅταν αἱ ἐξαγορασθεῖσαι τιμαριωτικαὶ παροχαὶ, οὐ μόνον ἦσαν ἐλαφρότεροι κατὰ ποσόν, ἀλλὰ καὶ δὲν παρῆχον τοῖς δικαιοῦχοις τὸ τῆς ἐπανελεύσεως

ΙΑΚΩΒΑΤΕΤΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

Δικαιώματα ἐνῶ ἐπὶ τῶν κοινῶν ἀγροληψιῶν καὶ ἐμφυτεύσεων ἢ τε συνεισφορὰ εἶναι βεβαίως καὶ ἡ ἐπανελευσις χωρεῖ.

Καὶ ἀναμφιβόλως τὸ προηγούμενον δὲν εἶναι ὁ δίκαιος λόγος τῆς αὐτῆς λύσεως, ἀλλ' ἐφ' ὅσον οἰαδῆποτε ἄλλη λύσις εἶναι ἀνέφικτος, ἐφ' ὅσον ἀναγνωρίζεται, ὅτι ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐγγείων δεσμῶν εἶναι ὑποχρέωσις, οὐ μόνον χάριν τοῦ συμφέροντος τῶν ὑποχρέων, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν βελτιωσιν τῆς Γεωργίας, προφανῶς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δεδομένοις δέον· ἵνα ταμωμεν τὴν λύσιν τοῦ ἀγροτικῷ ζήτηματος, ὅπερ χιήζει συντόνου ἀντιλήψεως. Ἄλλ' ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐγγείων διηνεκῶν εἰσφορῶν τριχῶς δύναται νὰ ἐπέλθῃ, εἴτε περιερχομένων τῶν ἀκινήτων ἐξ ὀλοκλήρου τοῖς ψιλῶν κυρίοις, εἴτε τοῖς ὠφελίμοις ἐπὶ ἀποζημιώσει, εἴτε διανενομένων μεταξὺ τούτων.

Καὶ τῶν λύσεων τούτων προέχει τὸ ζήτημα: δικαιοῦται ἡ Πολιτεία νὰ προβαίη νομοθετικῶς εἰς τὴν λύσιν δημοσίας ἀνάγκης καὶ κοινῆς ὠφελείας διαρρυθμισιν τῆς κυριότητος, οὕτως ὥστε νὰ προσεπι-κυροῖ τὴν λύσιν εἰς ἕτερον;

Ἀπὸ πάντων τῶν Συντάγματα καὶ ὑπὸ τῆς τελευταίας ἀναθεωρητικῆς Συνελεύσεως καθιερώθη τὸ ἀπαράβιαστον τῆς ιδιοκτησίας, ἀλλ' ἀνεγνωρίσθη, ὅτι ὑπάρτανται ἐξαιρετικαὶ περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ κοινὸν συμφέρον καὶ ἡ δημοσία ἀνάγκη παρέχουσι τῇ Πολιτείᾳ τὸ δικαίωμα, ἵνα προηγούμενης ἀποζημιώσεως ἀποστερήσῃ τινὰ τῆς ιδιοκτησίας αὐτοῦ, τοιαύτη δ' εἶναι τόσον ψιλῆ, ὅσον καὶ ἡ ὠφελίμος κυριότης.

Τὸ δὲ σύστημα τῆς διανομῆς τῆς ιδιοκτησίας μεταξὺ τοῦ ψιλῶν καὶ ὠφελίμου κυρίου, καθιερωθὲν, ἀλλὰ προαιρετικῶς ἀπὸ τὸν ΣΜΔ'. Νόμου, ἐκ τῆς πείρας κατεδείχθη ἀσύμφορον δι' ἀμφοτέρους καὶ ὑπ' οὐδενὸς πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ἐπεδιώχθη, νομοθετούμενον δὲ ὑποχρεωτικῶς κατ' οὐδὲν εἶναι ἀνεκτὸν καὶ σύμφορον, διότι πρόκειται νὰ συντελεσθῇ νέος ἀτελεύτητος κατακερματισμὸς τῆς, ἄλλως ἤδη ἱκανῶς εἰς ἀνάξια λόγου τεμάχια κατατετμημένης, ἀγροτικῆς ιδιοκτησίας, καὶ ἡ νέα αὕτη κατὰ τμησις καὶ διανομὴ θέλει συντελεσθῇ, ἂν μὲν μὲν μεταξὺ τοῦ ψιλῶν κυρίου, ἢ καὶ τῶν τυχόν πολλαπλῶν συνδικαιούχων, ἂν μὲν μὲν μεταξὺ τοῦ ὠφελίμου κυρίου καὶ πολλαπλῶν μετα τῶν πολλαπλῶν ἐκ διαδοχῆς συνυποχρέων καὶ ἐνίοτε μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ἂν μὲν μὲν ὡς ψιλῶν κυρίων καὶ ἂν μὲν μὲν μετα τῶν ὑπαγροληπτῶν ἢ καὶ ὑπερφυτευτῶν, καὶ ἴσως μεταξὺ τούτων καὶ ἄλλων ὑπερφυτευτῶν καὶ ὑπαγροληπτῶν καὶ οὕτω ἐπέρχεται ἡ ἀπειρος κατακερματισμὸς ὁ ἔτι μᾶλλον ἐξευτελίζων τὴν ἤδη ἐξουτελειωμένην ἀγροτικὴν

ἐν Κερκύρα ἰδιοκτησίαν, ἐπιφέρων ἅμα ἀπικραιτήτως τὴν ὑπὸ πραγματογνωμόνων ἐκτίμησιν τῶν μερίδων τοῦ ἀκινήτου, ἐπαγομένην πολυτελεσιᾶτην δικαστικὴν δαπάνην, ἣτις εἰς ἐκτάκτους μόνον περιστάσεις ἦτολε καλυφθῆ διὰ τῆς ἀξίας τῶν διανεμητέων ἀκινήτων καὶ τὸ σύστημα τοῦτο, οὐ μόνον ἀποκρούεται οἰκονομικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει κρίνεται ἀπραγματοποιήτων.

Δὲν ὑπολείπονται ὅθεν, εἰμὴ τὰ συστήματα τῆς ὑποχρεωτικῆς καταργήσεως τοῦ διηνεκοῦς διαμελισμοῦ τῆς ιδιοκτησίας εἰς ὠφελίμον καὶ ψιλῶν κυριότητα, εἴτε ἐπὶ ἀποζημιώσει τῶν συνεισφορέων, εἴτε ἐπὶ ἀποζημιώσει τῶν ψιλῶν κυρίων καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει προφανῶς πρόκειται ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις δικαιοῦματος· οἰαδῆποτε δὲ λύσιν καὶ ἂν δεχθῶμεν, πάντως θέλομεν ἀποστερήσῃ ἐνᾷ τῶν δύο δικαιοῦματος ἀναμφιβόλου.

Ἄλλ' ἡθέλομεν ματαιοπονήσει, ἀντικρούοντες τὴν ὑπὲρ τῶν ψιλῶν κυρίων ἐπὶ ἀποζημιώσει προσκύρωσιν καὶ τῆς ὠφελίμου κυριότητος ἢ λύσιν αὕτη ἀνεξαρτήτως οἰωνδῆποτε ἄλλων λόγων ἀντιστρατεύεται πρὸς τε τὰ ἐκ τῆς οἰκονομικῆς Ἐπιστήμης δεδομένα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἐν Πρωσίᾳ, Αὐστρίᾳ, Γαλλίᾳ καὶ ἄλλαχού νομοθετηθέντα, ἐνθὰ αἱ αὐταὶ ἐγγεῖοι πρόσδοσις ἐβάρυον τὴν ἀγροτικὴν ιδιοκτησίαν. Ἡ γῆ ἀνεξαρτήτως τῆς μεμακρυσμένης προελεύσεως, πάντως ὅμως στιγμιαίως διαφυγοῦσα τῆς διακατοχῆς τοῦ καλλιεργητοῦ, ἐπανῆλθε συνεισφορά διηνεκῶν συμβάσεων παρὰ τῶν ψιλῶν κυρίων τοῖς δικαιοπαρόχοις τῶν ἤδη διακατόχων, ἀλλ' ἡ διηνεκῆς αὕτη ἀπεμπόλησις τῆς διακατοχῆς τῶν ἀκινήτων, ἐνῶ διέλυσε οὐσιαστικῶς τοῦ πραγματικῶς δεσμοῦ τῶν ψιλῶν κυρίων ἐπὶ τῶν ἀκινήτων, παρήγαγεν ἄρρηκτους δεσμοῦ τοῦ ἐδάφους μετὰ τῶν συνεισφορέων, οἵτινες οὐδέποτε ἐπαύσαντο χαρακτηρίζοντες τὴν γῆν ταύτην, ὡς γῆν τῶν πατέρων αὐτῶν, οὐδὲ δυνάμεθα καταστρέφοντες προαιωνίους συμβάσεις, δι' ὧν παρεσχέθη ἐξ ὀλοκλήρου ἡ διακατοχὴ τοῦ ἀκινήτου ἐπὶ τῇ καταβολῇ ἐγγείου προσόδου νὰ ἐγκαταστήσωμεν βιαίως, manu militari, ἐκείνους, ὧν οἱ δικαιοπαρόχοι ἀπεμπολήσαντες ἀντὶ διηνεκοῦς προσόδου τὴν διακατοχὴν, οὐδέποτε ἐπεκοινώνησαν μετὰ τῶν ἀκινήτων, ὅπερ οὐδὲ καθ' ὅριον, οὐδὲ κατ' ὄψιν γνωρίζουσι, ἀποβάλλοντες ἐκείνους, οἵτινες διὰ τῶν δικαιοπαρέχων αὐτῶν ἐπὶ σειρὰν αἰῶνων ἐπότισαν τὴν γῆν μετὰ τὸν ἰδρωτὰ τῆς ἐργασίας, οἵτινες ἐκεῖ ἐγεννήθησαν, ἐκεῖ εἶδον τοῦ προσφιλῆς αὐτῶν ὀνήσκοντας, τῆς τῶν ὀφείλων τῶν ἴσως, καὶ τῶν ἀκινήτων εἰ ἄρρηκτικῶς ἀποκλει-

στικοί κύριοι, υποστάντες τὴν ἀπώλειαν τῆς ψιλῆς κυριότητος ἐκ κατα-
χρηστικῶν καὶ προστυχιακῶν συμβάσεων. Καὶ ποία ἀνθρωπίνη δύ-
ναμις ἀστοργός, ἀλλὰ καὶ ἰσχυρὰ θὰ ᾔηται ἱκανὴ ἀποβάλλουσα τοὺς
διακκτόχους νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς ψιλούς κυρίους εἰς τὴν διακατοχὴν
τῶν ἰδιοκτησιῶν τούτων; Καὶ ποία ἀνατροπὴ τῶν πάντων θέλει ἐπέλθει,
ὅταν ἔδωμεν τοὺς ἀγρότας φυγαδευομένους ἀπὸ τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτη-
σῆς καὶ ἐγκλισισταμένους τοὺς ἀστούς;

Οὕτω δὲ ἀναγκαιῶς ἀπομένει ἡ λύσις, ἵνα, καταργουμένων τῶν διη-
νεκῶν εἰσφορῶν, ἡ ἀγροτικὴ ἰδιοκτησία περιέλθῃ πλήρως εἰς τοὺς ἀγρό-
τας καὶ δὲν φρονούμεν, ὅτι συντρέχει περίστασις τις, ὅπως ἐξαιρεθῶσιν
αἱ συμβάσεις ἐκείναι, αἷτινες συνωμολογήθησαν μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν
τοῦ Ἰονίου Κώδικος, ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὁποίου ἡ συνιδιοκτησία ἐν
ταῖς ἀγροληψίαις ἔδει νὰ ἐκράτος τοῦ ὁποίου ἡ συνιδιοκτησία ἐν
καὶ ἡ ratio legis καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπιβάλλει τοῦτο.

Ἐὰν δὲ ἡ Πολιτεία ὑποχρεοῦται, ἵνα πάσῃ θυσίᾳ ἐξυγιάνῃ τὴν ἀγρο-
τικὴν κατάστασιν τῆς ἰδιοκτησίας, ἐκκαθαρίζουσα ταύτην ἀπὸ διηνεκεῖς
εἰσφορῆς, αἷτινες καταπνίγουσι ταύτην καὶ καθιστῶσιν ἀναξίαν συναλ-
λαγῆς, πάντως οὐδαμῶς δύναται νὰ παρορθῶσι ἄνευ προφανοῦς ἱερο-
συλίας τ' ἀναμφισβήτητα δικαιώματα, τῶν ψιλῶν κυρίων. ἤθελε τις
ἐγκληματίσῃ, ἤθελεν ἀμφισβήτησῃ τὴν ὕπαρξιν τῆς Πολιτείας, ὡς εὐνο-
μουμένης, ἐὰν χάριν τοῦ κοινῆς συμφέροντος ὠρισμένης τάξεως; ἤθελε δεχθῆ
νὰ σφραγισθῶσιν ἀναμφισβήτητα περιουσιακὰ δικαιώματα. Ἡ τοιαύτη
βέβηλος ἐπίθεσις κατὰ τῆς ἰδιοκτησίας θέλει μετ' ἀποστροφῆς ἀποκρουσθῆ.
Καὶ ἡ κυριότης τῶν ψιλῶν κυρίων, εἴτε ὑποτεθῆ ἀπόλυτος εἴτε ψιλὴ μό-
νον, εἶναι δικαίωμα, ὅπερ μάλιστα εὐχερῶς ἀποτιμᾶται. Ἐὰν δὲ χάριν
τοῦ ἐν γένει κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ λόγου ἐπιβάλλεται ἡ λήψις
ριζικῶν μέτρων διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἀγροτικῆς
τάξεως, πάντως ἡ βελτίωσις αὕτη οὐδαμῶς δύναται νὰ ἐπιτραπῆ νὰ
ἐπέλθῃ ἐπὶ τῇ ζημίᾳ καὶ ἐξολοθρευθεῖ ἑτέρας κοινωνικῆς τάξεως καὶ
ταύτης σπουδαίου πλουτολογικοῦ παράγοντος, ὅστις διὰ τῆς ἀναγκ-
αστικῆς ἀπαλλοτριώσεως, θυσιάζων τὴν ψιλὴν αὐτοῦ κυριότητα,
δικαιοῦται ν' ἀξιοῖ καὶ ὀφείλει νὰ λάβῃ προηγουμένως τὴν δικαίαν ἀ-
ποζημίωσιν αὐτῆς, οὐ μόνον διὰ τ' ἀγροληπτικὰ ἀκίνητα, ἅπερ καλ-
λιεργοῦνται καὶ ἀποφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνα, τὰ ὁποία ἀμεληθέντα
ἐν τῇ καλλιέργειᾳ ὑπὸ τῶν συνεισφορῶν οὐδὲν ἀπέπερον, διότι ἡ μὴ
καλλιέργεια, ἐπελθούσα ἀπὸ τῶν συνεισφορῶν οὐδαμῶς εὐθύνει τοὺς ψι-

λοῦς κυρίου καὶ οὐδαμῶς ἀπεστέρησε τὸ ἀκίνητον τῆς ἀξίας αὐτοῦ.

Ἦθελεν εἶναι οὐχὶ κυβερνητικὴ πρόνοια, ἀλλ' ἄρνησις τῆς ἐννόμου
τάξεως, ἐὰν ἡ ἀποζημίωσις δὲν ἤθελεν εἶναι πραγματικὴ καὶ προηγου-
μένη καὶ μόνον ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ταύτην δύναται νὰ δικαιολογηθῆ καὶ
νὰ ἐπιτραπῆ ἡ ἀναγκαστικὴ ἀπαλλοτριώσις ἀναμφισβήτητων δικαιω-
μάτων.

Πᾶσα πρότασις Νόμου περὶ ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτριώσεως ἰδιωτι-
κῶν ἀκινήτων ἢ ἀκινήτων δικαιωμάτων, ἧτις δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς
προηγουμένης ἀποζημιώσεως, ἀντιβαίνει εἰς τὴν καθεστηκότας Νόμου
καὶ τὸν θεμελιώδη τοιοῦτον.

Ἄλλὰ πόθεν καὶ ποῖοι οἱ πόροι, οἱ οὐχὶ τῶν εἰσφορῶν, ἀλλὰ οἱ κοινοὶ
Κερκυραῖκοι, οἱ μέλλοντες νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ἀ-
παλλοτριώσεως; εἶναι πρόωρον καὶ φυσικῶς ἀδύνατον νὰ ἐξ ακριβῶθῃ,
ἐφόσον δὲν ἠθέλομεν εἶχει ὡς δεδομενον ποῖον τὸ διὰ τὴν ἐξαγορὰν τῶν
ἐγγείων εἰσφορῶν ποσόν, ἐφ' ὅσον οὐδεμία προκαταρκτικὴ ἐργασία ὑφί-
σταται περὶ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἐγγείων τούτων σχέσεων.
οἷος δὴποτε ὑπολογισμὸς τοῦ ἀναγκαιοῦντος κεφαλαίου ἔστω καὶ κατὰ
προσέγγισιν ἄνευ προκαταρκτικῆς ἐργασίας ἀποβαίνει ἀνέφικτος. Οὕτω
δὲ οἱ τυχαῖοι τοιοῦτοι ὑπολογισμοὶ ὑφίστανται μεταξύ αὐτῶν ἀπόστασιν
δεκάδων ἑκατομμυρίων, διότι ἕκαστος ὑπολογισμὸς ἐπηρεάζεται ἀπὸ τῆς
διαφοράς συμφέροντα, τὴν διαφόρον ἀντίληψιν, τὰς διαφορὰς προκατα-
λήψεις καὶ τοὺς διαφορὰς πόθους.

Ἐ. τοῦτω δὲ ἡ προταθεῖσα γενικωτέρα λύσις, μολοντί ἐν τῇ βᾶσει
αὐτῆς ὑπῆρξεν λίαν ἐπιτυχῆς, ἤμαρτεν, ἐφόσον καθώρισε πόρους, ἀνε-
ξαρτήτως τοῦ ἀναμφισβόλως ἐπισηλοῦς αὐτῶν, πάντως ἀνεπαρκεῖς,
ἵνα ἀντιμετωπίσωσι τὸ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὑποβληθέντος νομο-
σχεδίου ἀπαραίτητον ποσόν, ὅπερ συνειδῶς ὁ συντάκτης τοῦ Νομοσχεδίου
τούτου καθορίζει τὴν βαθμιαίαν κατὰ δεκαετηρίδας ἀποζημιώσιν τῶν
δικαιούχων, ἧκιστα συμβαδίζουσαν τῇ περὶ προηγουμένης ἀποζημιώ-
σεως συνταγματικῆς ἀρχῆς, τοσοῦτω μάλιστα, ὅτω τὸ σχετικὸν δικαίωμα
ἀπαλλοτριούται ἀπὸ τῆς ψηφίσεως τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου, ἐνῶ
ρητῶς ἐν τῷ Συντάγματι ἀναγράφεται, ὅτι ἡ ἀπώλεια καὶ τῆς διακα-
τοχῆς εἴτε τοῦ δικαιώματος ἐπέρχεται μόνον ἐπὶ καταβληθείσῃ ἀποζη-
μίωσει. Οὕτω δὲ εὐλόγως ἐγενήθη τοῖς ἐνδιαφερομένοις δικαιούχοις ἡ
σπεοίθησις, ὅτι πρόκειται περὶ καταποτίου κεχρυσωμένου, σκοποῦντος
καὶ βλάστησιν τῆς ἀγροτικῆς περιουσίας τῶν ψιλῶν κυρίων.

Πρόδηλος ὅθεν καὶ ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη παρίσταται, οὕτω δὲ θέλει ἐκλείπει καὶ πᾶσα ἀντίθετος μεμψιμοιρία καὶ σχηματισθῆ πλήρης πεποιθήσεις τοῦ χρηστοῦ συνειδότος, ἵνα ἡ ἐργασία ἐκεῖνη ἡ ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἀποζημιώσεις τῶν δικαιοῦχων τῶν ψιλῶν κυρίων, προταχθῆ καὶ ἀναγνωρισθῶσι πᾶσαι ἐν γένει, αἱ οἰκισθῆποτε χρονολογίας καὶ φύσεως διηνεκῆς ἔγγειοι πρόσδοσι, αἱ βεβρύνουσαι τὴν ἰδιοκτησίαν, αἷτινες ἐξακριβούμεναι καὶ ἀναγνωρίζομεναι νὰ μεταγραφῶσιν ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, καὶ ἡ μεταγραφή αὕτη θέλει ἀποτελέσῃ τὸν καταστατικὸν τίτλον τοῦ δικαίωματος, μὴ ἐπιδεχομένου οὐδεμίαν ἄλλην ἀμφισβήτησιν ἢ ἀπόδειξιν, ἀπαγορευομένης τῆς ἐν τῷ μέλλοντι συνομολογήσεως τοιούτων συμβάσεων ἔστω καὶ προσωρινῶν.

Καὶ ἡ ἀναγνώρισις αὕτη τῶν ἐγγείων εἰσφορῶν, ἧτις εὐκταῖον εἶναι νὰ ἐπεκταθῆ καὶ ἐπὶ τῆς ἀστυκῆς ἰδιοκτησίας, ἧτις καὶ αὕτη βεβάρηται δι' ἰσομοιρῶν σχέσεων, χωρὶς κατ' οὐδὲν νὰ μειώσῃ τὰ δικαίωματα ἀμφοτέρων τῶν διαμαχομένων, ἐφόσον εἶτι δὲν ἤθελεν συντελεσθῆ ἢ δι' ἀποζημιώσεως ἀναγκαστικῆ ἀπαλλοτριώσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν δικαιοῦχων τῶν διηνεκῶν καὶ οὐχὶ προσωρινῶν εἰσφορῶν, πάντως θέλει τὰ μέγιστα συμβῆλλῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς κτηματικῆς πίστεως καὶ τὴν θέσιν τῶν κτηματοδοτῶν θέλει διευκολύνει, ἀνακόπτουσα ὀριστικῶς τὰς συνήθεις ἀμφισβήτησεως τῶν οὐχὶ πάντοτε εὐαποδείκτων κτηματικῶν σχέσεων καὶ ἐγγείων ἐνοχῶν. Οὕτω δὲ θέλει πραγματοποιηθῆ καὶ ἡ εἰς τοὺς πλείστους ἄγνωστος διάταξις τοῦ ἀρθ. 2093 τοῦ Ἰονίου Ἀστυκοῦ Κώδικος, ἧτις ρητῶς ἐπιβάλλει, ἵνα ἀνὰ 28 εἰς τὴν τελευταίαν χρονολογίας τοῦ ἐγγράφου, ὁ ὀφείλων πρόσδοσιν τινὰ ἀναγκάζηται νὰ χορηγῆ ἰδίᾳ αὐτοῦ δαπάνη εἰς τὸν δικαιοῦχον ἢ εἰς τοὺς δικαιοδόχους αὐτοῦ, νέον ἀναγνωριστικὸν τίτλον καὶ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Ἰονίου Ἀστυκοῦ Κώδικος ἀρμονικῶς συνάδει μὲ τὰς περὶ τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας κρατούσας ἀρχὰς καὶ ἀπαραίτητως ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόζηται.

Καὶ ἡ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπαγόρευσις συνομολογήσεως καὶ αὐτῶν τῶν προσωρινῶν ἀγροληψιῶν καὶ αὕτη θέλει συμβῆλλῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως, ἐφόσον μάλιστα αἱ μισθώσεις ἀγροτικῶν ἀκινήτων ἐλάχιστον διαφέρουσι τῶν τοιούτων συμβάσεων ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης ἐκλείπει ἡ σύμβασις ἐκεῖνη ἧτις ἐπὶ αἰῶνας συνομολογουμένη, παρεῖχε τὴν ἰδέαν τοῖς διακρίτοισι, ὅτι πρόκειται περὶ ἰδιοκτησίας εἰς τούτους προσανηκούσης καὶ ἧτις τσακούτας δυσχερείας

παρέχει διὰ τὴν ἐξ οἰουδῆποτε λόγου διάλυσιν αὐτῆς, ἐνῶ ἡ συνοπτικωτάτη διαδικασίᾳ τῆς ἐξώσεως τῶν μισθωτῶν ἀριστα συμβῆλλει εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀναληφθεισῶν ὑποχρεώσεων καὶ τὴν παγίωσιν τῆς ἰδέας τῆς ἰδιοκτησίας.

Μέχρι δὲ τῆς προηγουμένης ἀποζημιώσεως οὐδὲν δικαίωμα δύναται νὰ θιγῆ καὶ ἡ κατάργησις τοῦ δικαίωματος τῆς ἐπανελεύσεως ἤθελε σχιμαθῆ τὴν κατάργησιν τοῦ ἐμπραγμάτου δικαίου τοῦ ψιλῶ κυρίου, ἤθελεν πλήρῃ θανασίμως τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην, οὐδὲ δύναται βασίμως ν' ἀντιταχθῆ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθρου 2 § γ'. τοῦ ΠΝ'. Νόμου, τοῦ ἰσχύοντος εἶτι ἐν τῇ λοιπῇ Ἑπτανήσῳ, καθόσον ἡ ἀναστολή τῶν περὶ ἐπανελεύσεως διατάξεων ἐκ γενικῶν λόγων ἐπεβλήθη μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος, ὅστις ἄχρι τοῦδε δὲν εἶδε τὸ φῶς· ἀλλὰ περὶ τῆς ἰσχύος τῶν περὶ ἐπανελεύσεως διατάξεων ἐπρονύησεν ὁ ΣΜΔ'. Νόμος.

Καὶ προκειμένου περὶ ἀναγνώρισεως τῶν ἐγγείων εἰσφορῶν σκόπιμον καὶ συναφὲς κρίνεται, ἡ ἐκκαθάρσις καὶ ἡ ἀνανέωσις τῶν πρὸ τῆς ἀφομοιώσεως ὑφισταμένων εἰδικῶν ὑποθηκῶν, ὅπερ ἀναμφιβόλως καὶ αὐτο κατὰ πολὺ ὀλεθρίως ἐπηρεάζει τὴν ἐν Κερκυραῖ ἰδιοκτησίαν.

Ἀμερολήπτως, ἐστερημένοι παντὸς συμφέροντος καὶ βίτης ὑστεροβουλίας, διεξήλθομεν τὰ πράγματα μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι τεθέντες μεταξὺ τῶν διαμαχομένων μερῶν ἀμφοτέρους δυσχερεστήσαμεν, ἀλλ' ἡ ἀλήθεια, ὅταν καὶ τὸ κοινωνικὸν συμφέρον τὸ ἐπιβάλλῃ, δεῖν νὰ λέγηται.

Καὶ καταλήγοντες συνοψίζομεν,

Ὅτι λόγοι κοινωνικῆς ὠφελείας συνηγοροῦσιν, ἵνα ἀντὶ προηγουμένης ἀποζημιώσεως ἐκ κοινῆς Κερκυραϊκῆς περιουσίας, ἐξαγορασθῶσιν αἱ ἀγροτικαὶ διηνεκῆς ἔγγειοι εἰσφοραὶ, πρὸς οἰουδῆποτε καὶ ἐὰν καταβάλλονται, οἰασθῆποτε μορφῆς καὶ τύπου.

Ὅτι ἐπιβάλλεται, ἵνα προηγουμένως ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐντὸς ὀρισμένης προθεσμίας ἐπέλθῃ ἡ ἐκκαθάρσις καὶ ἀναγνώρισις τῶν ἐμπραγμάτων δικαίων, τῶν διεπόντων τὴν τε ἀστυκὴν καὶ ἀγροτικὴν ἰδιοκτησίαν, μεταγραφομένων ἐν εἰδικῷ βιβλίῳ, τῆς μεταγραφῆς ἀποτελοῦσης νέον ἀναγνωριστικὸν τίτλον, καθ' οὗ οὐδεμίαν

δοτικῶν δικαιωμάτων ἐπερχομένης μέχρις ἐξευρέσεως καὶ καταβολῆς τῆς ἀποζημιώσεως.

*Ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐκκαθάρισις καὶ ἀνανέωσις τῶν πρὸ τῆς ἀφομοιώσεως εἰδικῶν ὑποθηκῶν, τῶν βαρυνουσῶν τ' ἀκίνητα, ἀστικά τε καὶ ἀγροτικά ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τοῦ ἐνυποθήκου δικαιώματος.

*Ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ εἰς τὸ ἐφεξῆς ἀπαγόρευσις τῶν συμβάσεων ἀγροληψίας καὶ ἐμφυτεύσεως ἢ ἐδαφονομῆς, ἔστω καὶ προσωρινῶν.

Ἐν Κερκύρα τῇ 15 Ἀπριλίου 1911.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΠ. ΓΕΡΑΚΑΡΗΣ

Υ. Γ. Αἱ ἀνωτέρω σχέσεις ἀνεπτύχθησαν καὶ διὰ ζώσης ἐν ταῖς συνεδρίαις 19 καὶ 25 Ἀπριλίου 1911 τοῦ ἐν Κερκύρα Δικηγορικοῦ Συλλόγου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1.52φ12.0033

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΙΤΙΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΛΕΙΒΩΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

